

cf
J

062-4761 (1-4)

01 1043 8629 UB AMSTERDAM

Inhoud :

de Terwarde Schaking .

de Bloedverwanten .

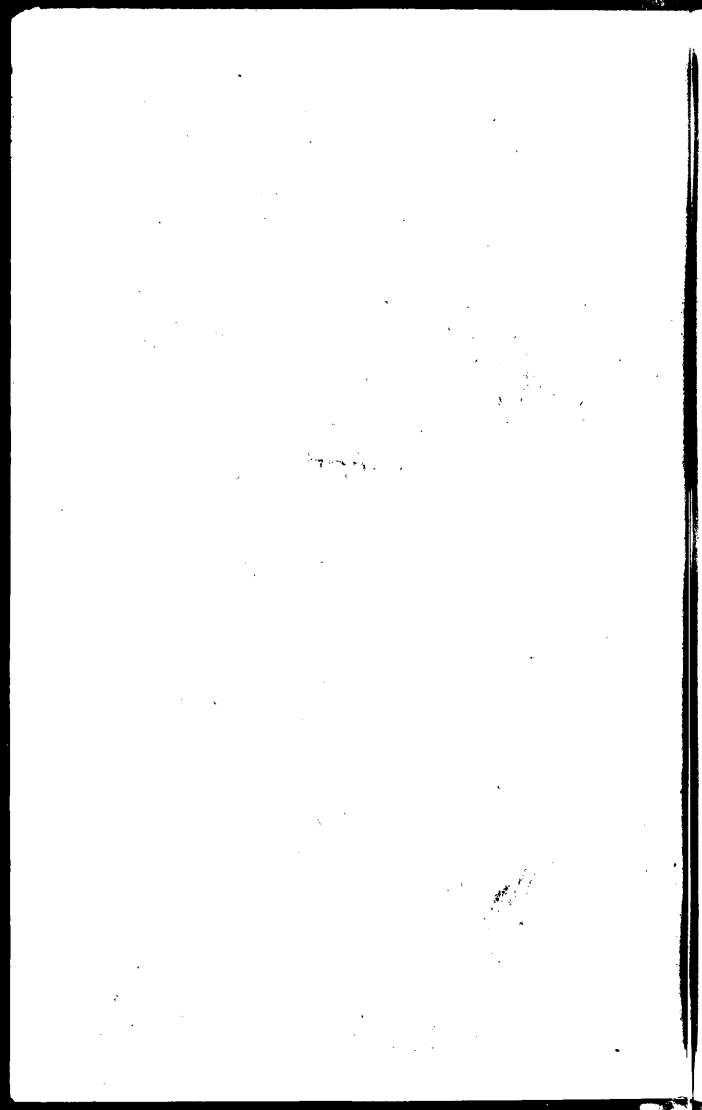
de Kwakzalvers .

de Kanonik van Milano .

D E

VERWARDE SCHAKING.

D E
VERWARDE SCHAKING,

B L Y S P E L,

GEVOLGD NAAR HET HOOGDUITSCH,

DER WILDFANG,

VAN

AUGUST VON KOTZEBUE,

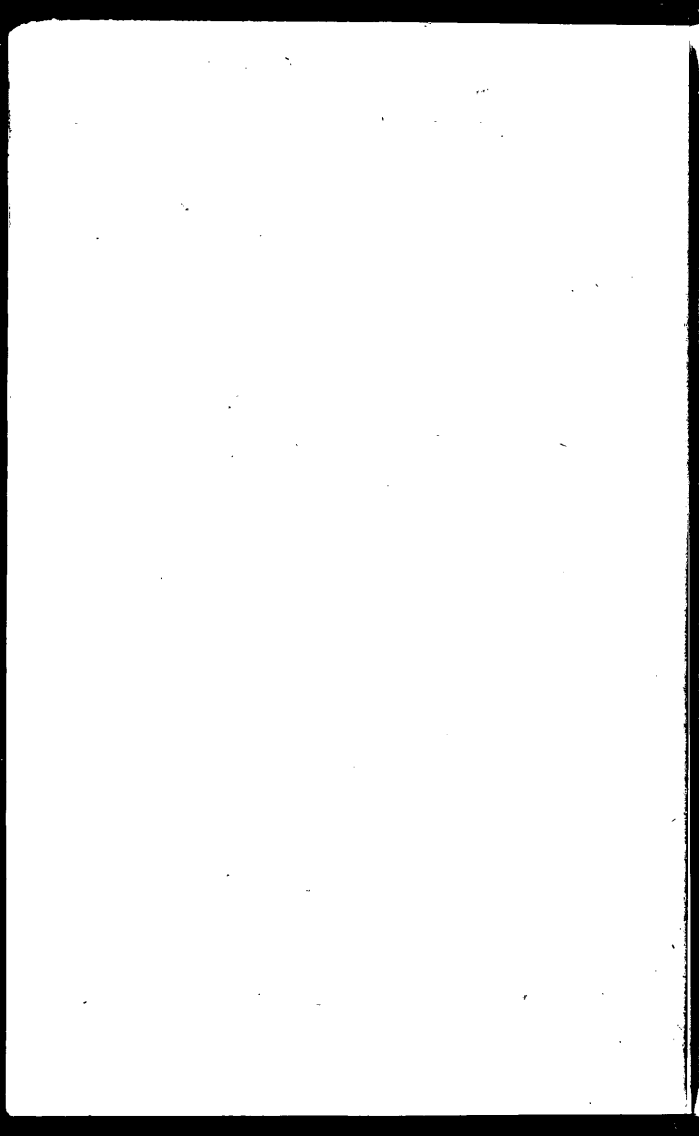
DOOR

P. G. WITSEN GETSBEEK.

Te AMSTELDAM, by
HENDRIK VAN KESTEREN.

1798.

Zonder my hier met het geen vóór en tegen Kotzebue en zyne schriften gezegd en geschreven is te bemoeijen, verzoek ik alleen myne lezers dit stuk, dat hy, volgens zyn eigen zeggen, voor de spysvertering (für die Verdauung) geschreven heeft, een zonderlinge reden indedaad om een blyspel te schryven! geenszins aan te merken als een' arbeid waardoor ik eenigen roem poog te verwerven; echter zo ik hen, die gaarne lagchen, by de lezing of vertoning een paar vrolyke uren verschaf, is het my genoeg dat zy my die door deze vertaling verplicht zyn, en dat hunne goedkeuring my ten blyk strekt, dat ik my dezen arbeid, die indedaad weinig verdienste heeft, niet zal te beklagen hebben.

G.

P E R S O O N E N.

DE BARON VAN WELLINGHORST.

FELIX, *zyn hofmeester.*

MEVROUW BROMBACH.

NANCY, *dochter*

LIZETTE, *kamenier*

} *van mevrouw Brombach.*

PIFFELBERG, *een landedelman.*

HANS MOLKUS, *een invalide, met een herten been.*

Een KAPPER.

Een JAGER.

Het tooneel is in een herberg.

DE

D E

VERWARDE SCHAKING,

B L T S P E L.

EERSTE BEDRYF.

Het tooneel verbeeldt een zaal, met een midden- en verscheiden zydeuren, die allen genommerd zyn.

EERSTE TOONEEL.

DE BARON staat met de armen over elkander en beschouwt het nummer van eene zydeur.

Nommer driet!... Een geheimzinnige nummer!... Men komt 'in verzoeking een Pythagorist te worden... Doch ik ga niet van hier vóór ik weet wie hier woont. Eene vrouwelyke gedaante, zo schoon als of Angelika Kaufman haar op doek gemaald hadde.... Vrouw of meisje?.... Δ Gewis een meisje! In de kerk wendt zy haare oogen van den ouden prediker niet af; en als myne oogen de haare ontmoeten, gloeijen haare wangen als appelbloefel... mogelijk geldt dit wel... Frits! Frits! gy liegt! (*op zyn hart wyzende.*) Hier fluistert het: Mogt het toch een meisje zyn!... een vry meisje!...

6 DE VERWARDE SCHAKING,
TWEEDE TOONEEL.

DE BARON, LIZETTE, MOLKUS.

LIZETTE, *in de deur.*

Molkus!

MOLKUS, *achter de schermen.*

Hier!

LIZETTE.

Breng koffy. (*Zy gaat weder binnen.*)

MOLKUS.

Aanfonds.

DERDE TOONEEL.

DE BARON, MOLKUS.

DE BARON.

Een spytig ding! denkelyk de kamenier; wy moeten haar een handvol goud in den schoot werpen. (*Molkus brengt koffy.*) Waar moet jy heen?

MOLKUS.

„Jy?”... Ik heb met niemant broederschap gedronken.

DE BARON.

Neem het my niet kwalyk. Waar brengt gy de koffy?

MOLKUS.

Op nummer drie.

DE BARON.

Wie woont op nummer drie?

MOL-

MOLKUS.

Heden deze, morgen geene, zo als het in herbergen gaat,

DE BARON.

Uilenpiegel! ik wil weten...

MOLKUS.

Mynheer! als de eene iets weet, en de andere iets weten wil, dan moet hy daarvoor betalen.

DE BARON.

Niet meer als billyk: daar is een daalder.

MOLKUS.

Zie zo! wie verstandig vraagt krygt antwoord. Hier op nommer drie wonen drie vrouwen.

DE BARON.

Wie zyn zy? Hoe heten zy? Hoe komen zy hier? Waar gaan zy heen? Hoe lang zullen zy hier nog blyven?

MOLKUS.

Ik weet niet, ik weet niet, ik weet niet.

DE BARON.

Gy zult toch haare naamen weten?

MOLKUS.

Haare naamen? Ja, zy staan op de vreemdelingenlyst.

DE BARON.

Nu?

MOLKUS.

De oude heet mevrouw Brombach.

DE BARON.

Brombach? Die naam beduidt niets goeds.

MOLKUS.

Die kleine spytige meid heet Lizette, en is haar kamener.

10 DE VERWARDE SCHAKING,

DE BARON.

En dat lieve ferasshoofdje?

MOLKUS.

Welk een ferasshoofdje?

DE BARON.

Dat Griekſche meisje, met haar' zwaanenhals en albaſ-
ten boezem.

MOLKUS.

Dat verſta ik niet.

DE BARON.

Lompert! wie is de derde vrouw?

MOLKUS.

Lompert!.... *[(Hy weegt het geld op zyn hand.)* Een
daalder! ... De lompert mag paſſeren.

DE BARON.

Nu?

MOLKUS.

De derde vrouw is de genadige freule.

DE BARON.

En zy heet....?

MOLKUS.

Vermoedlyk als haare moeder.

DE BARON.

Freule Brombach? Foei! zo moet zy niet heten.

MOLKUS.

Geef haar dan een' anderen naam.

DE BARON.

Dat zal ik, by den Hemel! dat zal ik! Weet ge niets
meer?

MOL-

MOLKUS.

Niets, dan dat de koffy koud wordt.

(Hy gaat in de kamer.)

VIERDE TOONEEL.

DE BARON.

Dierhalven freule Brombach. Foei! die naam maakt my yskoud.... Maar wat kan het lieve meisje het gebeteren dat zy een' hatelyken naam heeft? en is het niet in myne magt haar heden of morgen te herdopen? „Baronesse van Wellinghorst,” dat klinkt beter. Als ik nu maar eerst wist hoe ik aanvagen zal om met haar bekend te worden!... *(Hy ziet door het sleutelgat.)* Ik zie daar een groene sofa; doch niemant zit 'er op; aan de rechterzyde hangt een spiegel; doch niemant staat 'er voor. Ik moet nog een weinig loeren. *(Zoãra hy weder door het sleutelgat ziet opent Lizette de deur, en sloot hem byna omverre.)*

VYFDE TOONEEL.

DE BARON, LIZETTE.

LIZETTE, *verwonderd.*

o Ho! wat beduidt dit?

DE BARON.

Een formeele belegering, myn lieve kind! doch gy doet een' uitval, en de vyand retireert.

LIZETTE.

Heb ik u bezeerd, mynheer?

DE

DE BARON.

Ja; door uwe zwarte oogen.

LIZETTE.

Mag ik vragen met wie gy verlangt te spreken?

DE BARON.

Met u, lief meisje!

LIZETTE.

Met my? Nu, hier ben ik.

DE BARON.

Zeg my eens, by wie dient gy?

LIZETTE.

By mevrouw Brombach.

DE BARON.

Wie is die mevrouw Brombach?

LIZETTE.

Myn schoone, jonge heer! daar vraagt gy my te veel. Ik ben eerst sedert drie weeken by haar; van myne voorganger kon ik ook niets gewaar worden; want zy heeft het maar veertien dagen by haar uitgehouden.

DE BARON.

En gy reeds drie weeken? dit doet u eer aan.

LIZETTE.

Myn geduld is ook reeds uitgeerd; en, als het niet om de lieve freule ware....

DE BARON.

De lieve freule, ja wel! de allerliefste freule.

LIZETTE.

Kent gy haar?

DE BARON.

Ik ken niets dan haar; ik heb in myn leven niets anders gekend.

LIZETTE.

Waar hebt gy haar dan gezien?

DE BARON.

Gisteren, in de kerk.

LIZETTE.]

Anders niet?

DE BARON.

Anders niet.

LIZETTE, *lagchende.*

Die kennis is een weinig jong.

DE BARON.

Ik ben ook jong, de freule is ook jong; en, kortom, ik ben hevig op haar verliefd.

LIZETTE.

Ei! daarvan weten wy geen woord.

DE BARON.

Maar ik zo veel te beter.

LIZETTE.

Hebt gy meer zulke aanvallen?

DE BARON.

Ik moet u zeggen, Lizette! dat ik sedert myn agtste jaar altoos verliefd ben, en ik hoop dat ik verliefd zal zyn tot myn tagtigste.

LIZETTE.

Het laatste voorwerp uwer liefde zal benydenswaardig zyn.

DE

14 DE VERWARDE SCHAKING.

DE BARON.

Dit is uwe freule: ik zal haar eeuwig beminnen.

LIZETTE.

Eeuwig?

DE BARON.

Geen uur minder.

LIZETTE.

Dat laat zich horen! De eeuwigheid is een aartig ding; vooral in den mond van een' jong' heer, van twintig jaaren.

DE BARON.

Een-en-twintig, als het u belieft.

LIZETTE.

Een-en-twintig? Dan vraag ik om vergeving. Maar mag men niet weten hoe de dolende ridder heet, dien myn genegen freule tot haaren slaaf gemaakt heeft?

DE BARON.

Baron van Wellinghorst. Ik ben ryk, heb vader noch moeder, morgen ben ik meerderjarig, en kan doen wat ik wil.

LIZETTE.

Zo, zo, als nu de freule ook doen durfde wat zy wil.

DE BARON.

Denkt gy dat zy zou willen?

LIZETTE.

Waarom niet? Hier eene oude, kwaadaartige moeder, daar een jong, vriendelyk heer: hier een glas edik, gintsch een glas orfade.

DE BARON.

Gy verrukt my!... Ik moet u kusfchen.

LIZETTE, *hem afwerende.*

Pleegt gy altoos de kameniers uwer beminden te kussen als gy verrukt zyt?

DE BARON.

Altoos, altoos, dat is zo myn aart.

LIZETTE.

De jonge heeren kussen, de ouden geven geld.

DE BARON.

o Omtrent dit punt ben ik een Methusalem! (*Hy geef haar eene beurs.*) Daar, lieve kleine!

LIZETTE, *met eene geveinsde weigerachtigheid.*

Toch niet... zo was het niet gemeend... Waarlyk, gy zyt onwederstaanbaar.

DE BARON.

Wilde de Hemel, dat uwe freule ook zo sprak!

LIZETTE.

Wie weet...

DE BARON.

Zeg haar dat ik smacht als Siegwart, woede als Werther...

LIZETTE.

En bemin als Tom Jones.

DE BARON.

Dat ik bedaard en bescheiden...

LIZETTE.

Vonken spuwe als een bombe.

DE BARON.

Die zich eindelyk in zagte vuurballen verspreidt.

LIZETTE.

Maar de vuurballen gaan uit.

DE BARON.

Lieve kind! men moet eene gelykenis niet te verre trekken: dit is niet goed. Laat ons van myne dankbaarheid spreken, die zo eeuwig als myne liefde....

LIZETTE.

Ik ben met vier weeken te vreden.

DE BARON.

In ernst, gy kunt my in eene dankbaare verrukking brengen. (*Hy haalt een' brief uit zyn' zak dien hy rondom draait.*) Wanneer gy, by voorbeeld, dezen brief... beschouwen wilde....

LIZETTE.

Zeer gaarne. (*Zy beſchouwt den brief.*) Het is een brief zonder adres.

DE BARON.

Hy is van my, door u, aan myne toekomstige bruid geadresfeerd.

LIZETTE.

Een bruid zonder naam? Ik kan hem dierhalven geven aan wie ik wil.

DE BARON.

Toch niet aan de oude mevrouw Brombach: dan behoud ik hem liever.

LIZETTE.

Neen, myn ſchoone jonge heer van een-en-twintig jaaren! zo als de post met een' brief gaat men niet in de liefde.

DE

DE BARON.

De liefde rydt met duiven: en de duiven vliegen; zodra zy flakken voor haaren wagen spant, zal ik ook langzamer gaan.

LIZETTE.

Myne freule weet nog niet eens dat gy bestaat, en zyzou zich reeds met u in briefwisseling begeeven! Dat ware gevaarlyk.

DE BARON.

Zy zal slechts lezen.

LIZETTE.

Vermoedelyk is de brief uit haare oogen afgeschreven.

DE BARON.

Woord voor woord.

LIZETTE.

Nu, dan weet ik hem reeds van buiten.

DE BARON.

Maar een afgezant zonder geloofsbrief....

LIZETTE.

Geduld, geduld!

DE BARON.

Dit woord staat niet in myn woordenboek.

LIZETTE.

Schryf het 'er dan in. Bewaar gy uwen tederen brief: ik zal haar zeggen dat een jong, bevallig heer, met een paar wilde oogen, besloten heeft haar eeuwig te beminnen. Is het zo niet?

DE BARON.

Juist.

LIZETTE.

Dat hy baron en ryk is, dat hy morgen meerderjarig wordt.

DE BARON.

Zeer goed.

LIZETTE.

En dat hy haar overmorgen trouwen wil.

DE BARON.

Waarom niet morgenavond?

LIZETTE.

Als mama maar niet karig met haaren moederlyken zegen is.

DE BARON.

Het geval heeft my gebaronnificeerd, het geval heeft my twee schoone riddersgoederen geschonken: wat kan zy tegen my inbrengen?

LIZETTE.

Zy zal zeggen: Kinderen moeten niet trouwen.

DE BARON.

Dat mag zy over een paar jaaren tegen onze kinderen zeggen.

LIZETTE.

De moeder deelt den mirthenkrans niet gaarne met de dochter.

DE BARON.

Hoe! de oude wil zelf voor de tweedemaal trouwen?

LIZETTE.

Voor de derde.

DE BARON.

Bravo!

LIZETTE.

Den eersten man heeft zy dood geërgerd; de tweede is van haar weggelopen; den derden zal zy wel beter kluisteren.

DE BARON.

Waarachtig! En echter voert zy de freule met zich mede: zy wil mispelen verkopen en heeft meloenen by zich.

LIZETTE.

Wy denken dat de meloenen nog niet ryp zyn: wy noemen freule Nancy: Het kleine meisje, het kind.

DE BARON.

Freule Nancy? heet-zy Nancy?

LIZETTE.

Ja.

DE BARON.

Een allerliefste naam! die naam verrukt my: ik moet u kusfchen.

LIZETTE.

Al weder?

DE BARON.

Als uw freule nog een half douzyn zulke lieve naamen heeft, dan kusch ik u nog zesmaalen.

LIZETTE.

Stil, mynheer! die ons veraschte zou denken dat gy op my verliefd waart.

DE BARON.

Waarom niet? ik ben ook op u verliefd. Ik ben eens op agt meisjes te gelyk verliefd geweest.

LIZETTE.

Eene sobere aanbeveling!

DE BARON.

Ik was toen nog jong.

LIZETTE.

Waarlyk, het verstand komt niet vóór de jaaren.

DE BARON.

Nogthans zo gy denkt dat een verdeeld hart flauwer gloeit, dan zal het vuur myner kuschchen u dadelyk overtuigen....

Hy wil haar omhelzen.

LIZETTE, *hem afverende.*

Heer baron! heer baron! heer baron!

Zy loopt weg.

Z E S D E T O O N E E L.

DE BARON; FELIX, *in een' nachttrok.*

FELIX.

Frits! Frits!

DE BARON.

Zyt gy reeds opgestaan, lieve heer Felix?

FELIX.

Dat mogt ik u vragen: gy pleegt anders altoos eenige uren langer te slapen dan ik.

DE BARON.

Ach! de liefde beneemt my den slaap.

FELIX.

Al weder? Drie mylen van hier was het met u het zelfde geval.

DE BARON.

Drie mylen? Waarlyk, jaist drie! dat was eene vóórbeduiding.

FELIX.

Hoe zo?

DE BARON.

Befchouw deze drie boven de deur.

FELIX.

Nu?

DE BARON.

Daar woont myne geliefde.

FELIX.

Die zo even weg liep?

DE BARON.

Nee, dat was slechts de kamenier : een ster tegen eens zon.

FELIX.

Zonnen en engelen! dit ben ik reeds gewoon.

DE BARON.

Myn lieve heer Felix! dewyl Mahomet de maan in zyn mouw steken kon, zal ik toch wel de zon kunnen trouwen.

FELIX.

Dan zult gy uwe vleugels verbranden.

DE BARON.

Gy schertst; doch het is myn volle ernst.

FELIX.

Dit verhoede de Hemel!

DE BARON.

Waarom?

FELIX.

Omdat men onder twintig huwelyken naauwelyks één verdraaglyk, en onder honderd naauwelyks één goed vindt,

DE BARON.

Gy zyt een vrouwenhater.

FELIX.

Een kind dat zich brandt schuwt het vuur; maar de jongeling stort zich in de vlam.

DE BARON.

Het is zo aangenaam in vollen gloed te branden.

FELIX.

Ik weet het, en heb myne ondervinding duur betaald.

DE BARON.

Denk eens, zy heet Nancy.

FELIX.

Al heette zy Angelika: de naam maakt geen engel.

DE BARON.

Zy is naauwlyks zestien jaaren oud.

FELIX.

Des te langer zal zy u kwellen.

DE BARON.

Zy is schoon als een rozenknop.

FELIX.

Des te meer vlinders zullen om haar zweven.

DE BARON.

Zy is zagt als eene duif.

FELIX.

Zagt zyn de vrouwen allen, alleen buiten het huis.

DE BARON.

Nu, dan gaan wy den gantschen dag wandelen.

FELIX.

Jonge vriend! gy schertst met de ernstigste zaak uws levens.

DE BARON.

Juist omgekeerd: ik vind dat het de vermakelykfte is. Een schoon meisje beminnen, van haar bemind te worden, haar trouwen: wat kan vermakelyker zyn?

FELIX.

Het is goed dat ik u ken, en dat ik weet hoe snel uwe vonken verdoven.

DE BARON.

Even of het slechts vonken waren! ik zeg u het is een Trojaanfche brand.

FELIX.

Lieve Frits! geen romanfreetken. Gy kent de waereld; gy hebt aan myne hand geheel Europa doorgereist, en meer gezien dan posthuizen.

DE BARON.

Ja, lieve heer Felix! ik dank u myne menfchenkennis.

FELIX.

Gy kent menfchen, en gy kent u zelven niet.

DE BARON.

Het zal de zeven wyzen van Griekenland geen hair beter gegaan zyn.

FELIX.

Als gy uw Nancy eens een jaar bezeten hebt...

DE BARON.

Dan heb ik driehonderd-vyf-en-zestig gelukkige dagen beleefd.

FELIX.

En het tweede jaar...

24 DE VERWARDE SCHAKING,

DE BARON.

Eén' dag meer, als het een schrikkel'aar is.

FELIX.

Mogt myn eigen verschriklyk voorbeeld u tot waarschouwing strekken! Ik was ook getrouwd, en ben het veel-
ligt nog.

DE BARON.

Veelligt? 'er is juist niet veel teder in dit, „Veelligt.”

FELIX.

Ik speelde een roman met myne vrouw; ik gaapte met haar in de maan, in plaats van in haar hart te lezen; daarna zag ik by het zonnelicht dat ik jammerlyk bedrogen was.

DE BARON.

Toen sloegt gy uwen Xenofon op, en laast het leven van Sokrates.

FELIX.

Myne Xantippe reikte my dagelyks den gifbeker: ydelheid, tegenspraak, en vooral haar vervloekte trotschheid, verdreven my eindelyk uit het huis in de wyde waereld.

DE BARON.

Gy liet haar zitten?

FELIX.

Het was niet recht; doch ik beken u myne zwakheid, om de uwe te verhoeden. Ik liet haar myn gantsche vermogen en eene dochter, en nam niets mede dan de weinige kennis die ik verkregen had.

DE BARON.

Inzonderheid vrouwenkennis.

FELIX.

De aangenomen naam Felix behoedde my voor alle nasporingen, en zo kwam ik in uw huis, toen gy nog een kleine jonge waart.

DE BARON.

Arme man! waarom noemde gy u niet Infelix?

FELIX.

De vriendschap uws vaders, uwe openhartigheid en goed-aartigheid hebben sints twaalf jaaren myn verdriet gelenigd.

DE BARON.

Myn vader stierf en beval my den pligt zyne plaats als vriend by u te bekleden.

FELIX.

Dit kunt gy, zo gy wilt.

DE BARON.

Wy moeten altoos by elkander blyven.

FELIX.

Als myn ouderdom u niet lastig wordt.

DE BARON.

Ik kan, zonder uwen omgang, niet recht vrolyk zyn.

FELIX.

Ik bemin u als myn' zoon, en waarfchouw u als myn' zoon. De laatste woorden van uwen goeden vader klinken nog in myne ooren.

DE BARON.

Volg dezen man, sprak hy tegen my, dan zal myn zegen op u rusten.

FELIX.

Gy wordt morgen meerderjarig, en ik heb u dan niets

meer te bevelen: gy zyt meester van uw vermogen en uw perfoon. De vriend mag slechts bidden en waarfchouwen.

[DE BARON.

De vriend? Gy maakt my trotsch op dezen tytel. Maar, lieve heer Felix! waarom zal dan juist myn echt ongelukkig zyn, dewyl de uwe het was?

FELIX.

Dat zeg ik niet; ieder trekt juist geen niet uit de lotery; laat slechts de romangloed eerst uitwaasfemen.

DE BARON.

Dat kon te lang duren. Ik heb onlangs Dubuisfons Ouden Vryër zien spelen, en de arme Gercourt heeft my zo getroffen, dat ik befloot hals over kop te trouwen.

FELIX.

Gy zyt nog te jong.

DE BARON.

De jeugd wordt ligt bevredigd.

FELIX.

En ligt verzadigd.

DE BARON.

Wie tot zyn veertigfte jaar wacht doet niet altyd wel.

FELIX.

Gy kent uwe geliefde niet: gy hebt een boek gezien in een' fraaijen band, en weet niet wat 'er in staat.

DE BARON.

Het boek, dat zo fchoon ingebonden is, kan onmogelyk flecht wezen.

FELIX.

Het is beter een uur beraad dan een jaar berouw.

DE

DE BARON.

Gy hebt gelyk, lieve heer Felix! ik wil Nancy beproeven, met alle de omzigtigheid waarmede een minnaar te werk gaat.

FELIX, *lagchende*.

Dit is waarlyk alles wat een minnaar verzekeren kan.

DE BARON.

Vooreerst, heb ik haar dezen brief geschreven, waarin ik haar zeg dat ik haar aanbid.

FELIX.

De beste wyze om haar te leren kennen.

DE BARON.

Als ik nu maar wist hoe ik dezen brief in haare handen zal doen geraken.

FELIX.

Met den tyd plukt men roozen.

DE BARON.

Als de roozen reeds bloeijen is 'er geen tyd te verliezen.

FELIX.

Gy noemt my uw' vrind: welaan, bedien u van myne oogen: my heeft de liefde geen bril opgezet.

DE BARON.

Is dan de liefde een brillenhandelaar? of is het beter van de mildzucht een vergrootglas te lenen? Wie de menschen hunne brillen ontnemt verdient weinig dank. Doch geduld; gy zult Nancy zien, en zelf door haar betoverd worden. Dat zagte blaauwe oog, die bescheiden bevalligheid, die beminnenswaardige beschroomdheid, die bekoorlyke onschuld!... Ryzig als eene Griekin, blozende

als

als eene Cirkasfierin, met een' boezem als eene Turkin, en tanden als eene Moorin.... (*Een dienstmeisje met een' bos sleute's gaat over het tooneel.* Wacht, voor den duivel! Weik een bekoorlyk schepsel!... Hoor toch, loop zo hard niet... Heidaar! kleine satan! kunt gy niet wachten?

Hy loopt haar na.

FELIX.

Daar hebben wy het! Ieder witte halsdoek zet hem in vuur. Dwaaze jongeling, die jeugdige drift voor liefde neemt! en wee het arme meisje, dat haaren mirthenkrans in zulke stroovlammen werpt!

Hy gaat in zyn kamer.

ZEVENDE TOONEEL.

De kamer van mevrouw Brombach.

LIZETTE, daarna NANCY.

LIZETTE, *het geld tellende hetwelk de Baron haar gegeven heeft.*

Agt guldens en een gouden stuk! Dit jonge mensch gevalt my. Hy is driftig als een vaandrig, en mild als een vorst. Laat zien wat eene verstandige kamenier hier in te doen staat. Hier brandt het vuur en daar ligt het stroo: zy moet het stroo een weinig nader by het vuur brengen, het dan in ééns aanblazen: dan is de zaak klaar.

NANCY.

Is myne moeder reeds opgestaan?

LIZETTE.

o Ja! zy komt juist haar' mops.

NANCY, *geuwend.*

Welk een' dag hebben wy heden?

LIZETTE.

Maandag.

NANCY.

Dat is jammer.

LIZETTE.

Hoe zo?

NANCY.

Dan is het nog zo lang eer het weder zondag is.

LIZETTE.

Heeft u de laatste predikatie zo goed bevallen?

NANCY.

De predikatie? Och neen! maar in de kerk ziet men toch menschen; wy mogen immers de gantsche week niet uit het huis.

LIZETTE.

Men ziet en wordt gezien.

NANCY.

Wie ziet toch naar myn' slechten hoed en myn eenvoudig wit kleed? Waarlyk, ik schaam my; doch mama geeft my niets beters.

LIZETTE.

Des te milder is mama Natuur jegens u geweest.

NANCY.

Als ik zo midden onder de opgeschikte dames zit, dan voel ik wel dat mama gelyk heeft.

LIZETTE.

Waarin?

NAN.

30 DE VERWARDE SCHAKING,

NANCY.

Zy noemt my altoos een dom, hatelyk ding.

LIZETTE.

'Er zyn lieden die het tegendeel beweren.

NANCY.

Ja, de heer Piffelberg heeft my wel eens gezegd dat ik 'er goed uitzag; doch mama wierd boos, en toen trok hy zyn woord weder in.

LIZETTE.

Ik ken een' jong' heer, die zyn woord niet weder in trekken zou, al wierd mama ook tienmaalen boos.

NANCY.

' Gy kent hem? Ach, wat zyt gy gelukkig! gy kent zo veele menschen.

LIZETTE.

Dezen eerst sints een half uur; maar hy heeft my zo veel van u voorgepraat. dat ik een half jaar daarvan ver tellen kon.

NANCY.

Van my? Vertel, lieve Lizette! och, toe, vertel!

LIZETTE.

Hy is jong, schoon, vurig, verliefd.....

NANCY.

Verliefd? Op wie?

LIZETTE.

Op freule Nancy.

NANCY.

Op my? ó Wat hebt gy my daar verschrikt!

LIZETTE.

Waardoor?

NANCY.

Dat moeten wy schielyk mama zeggen.

LIZETTE.

Ei! waarom niet op staanden voet?

NANCY.

Gy dryft den spot met my.

LIZETTE.

Geenszins; hy wil u trouwen.

NANCY.

Trouwen? Ik val in onmagt!

LIZETTE.

Dat heeft niets te beduiden.

NANCY.

Zeg my toch, kan ik dan waarlyk al trouwen?

LIZETTE.

Waarom niet? als zich eene goede party opdoet.

NANCY.

Gy doet my lagchen.

LIZETTE.

Hy is ryk en baron.

NANCY.

Zyn de baronnen dan zo beminneelyk?

LIZETTE.

Niet altyd; maar ik wed dat deze u gevalt.

NANCY.

Zo hy my bemint dan wint gy de weddingfchap.

LIZETTE.

Toen ik hem zeide dat gy Nancy heette, geraakte hy in zulk eene verrukking dat hy my omhelsde.

NANCY.

Was dit ook een bewys zyner liefde?

LIZETTE.

Ja wel.

NANCY.

Zonderling! dat gevalt my niet in hem.

LIZETTE.

Hy bad my ook eenen brief aan u te bezorgen.

NANCY.

Schielyk, waar hebt gy den brief?

LIZETTE.

Ei ja, dat zou wat fraais zyn! Ik heb hem duchtig uitgescholden.

NANCY.

Foei! daar hebt gy slecht aan gedaan: 'er heeft nog nooit iemand aan my geschreven.

LIZETTE.

Men moet hem eerst beter leren kennen.

NANCY.

Nu zal de arme mensch bedroefd worden.

LIZETTE.

Dat heeft geen nood: de treurigheid schein juist zyne zaak niet.

NANCY.

Maar wat zal daar uit worden?

LIZETTE.

De tyd baart roozen. Mama blyft zeker nog lang hier; want de roman met den heer Piffelberg begint ernstig te worden: dan zal zich wel eene gelegenheid opdoen om elkander te zien en te spreken.

NANCY.

Zien en spreken? Wat denkt gy toch? Ik durf geen oog opflaan en geen woord uiten.

LIZETTE.

Dat is dan zyne zaak. Wie weet wat gebeurt! hy heeft schoone goederen, en zo gy baronnesse van Wellinghorst wordt, ga ik mede en trouw zynen hofmeester.

NANCY.

Ja, dan..., maar dan zal hy u ook niet meer omhelzen.

LIZETTE.

Stil! uwe mama komt.

AGTSTE TOONEEL.

NANCY, LIZETTE, MEVROUW BROMBACH.

NANCY, *haare moeder de hand kuschende.*

Goeden morgen, lieve mama!

MEVR. BROMBACH.

Goeden morgen, klein ding! *Mondieu!* Wat ziet gy 'er weder uit! Gezond en rood, als eene melkboerin!

NANCY.

Ik heb goed geflapan.

C

MEVR.

34 DE VERWARDE SCHAKING.

MEVR. BROMBACH.

Gy zult echter niet goed slapen: het past niet voor een meisje van aanzien de gantsche nacht te liggen ronken.

NANCY.

Na het avondeeten kan ik myne oogen naauwlyks open houden.

MEVR. BROMBACH.

Dat is eene boersche gewoonte. (Zy zet zich aan de ontbyttafel.) Eene juffer van opvoeding weet altoos met bevalligheid te fukkelen, en ik heb, God zy dank! in myn leven geen gezond uur gehad.

LIZETTE.

Ook heeft zich daardoor eene zagte kwyning over uwe gantsche gefalte verspreidt.

MEVR. BROMBACH.

De mannen zyn dwingelanden. Hoe konden wy het recht des sterkten zo dikwyls met voeten treden, indien wy onze zwakheid niet *interessans* wisten te maken? Zwakke zenuwen, *vapeurs*, Piermontswater in den zomer, en Baldriaanpillen in den winter hebben reeds menigen driftigen echtgenoot tot een gedwee mannetje gemaakt. Doch deze moederlyke lesfen zyn nog te vroeg voor u: ga, kind! ga in myn kabinet, lees het morgengebed, en neem Mops op uw' schoot; ik moet Lizette eens spreken.

NEGENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, LIZETTE.

MEVR. BROMBACH.

Is de heer Piffelberg nog niet hier geweest?

LIZETTE.

Hy is heden zeer vroeg op de jagt gegaan.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Die arme hals! hy heeft van onrust niet kunnen slapen. Wat dunkt u, Lizette! zal ik hem trouwen?

LIZETTE.

Deze vraag moest mevrouw aan haar hart doen.

MEVR. BROMBACH.

De Hemel beware my! ik ben blyde dat de jaaren voorbyzyn, dat het hart den meester speelt, en het verstand door droomen begoogcheld wordt. De liefde is eengoede knecht, maar een booze meester. Trouwen is een kwaade gewoonte, die men moet mede doen, als het namiddag-slaapje in Spanje; maar wee de zottin die haaren hals buigt waar zy tot heerschen geboren wierd!

LIZETTE.

Met den heer Piffelberg...

MEVR. BROMBACH.

Waagt men zo iets niet, het is waar; en juist dit spreekt voor hem. Eene vrouw kan thans niet met luister in de waereld verschynten, indien zy niet altoos een schepfel, dat mans klederen draagt, met zich voert, en zulks kan deze Piffelberg even zo goed zyn als een ander. Zyne goederen zyn zekerlyk met schulden bezwaard; maar hy is uit eene oude familie, en van adel. Men moet eene zekere beschaafdheid, een zekere fynheid van gevoel, wel is waar, by hem niet zoeken; doch des te beter, natuur! natuur! 'er gaat toch niet boven de natuur! Waar zyn myne tanden, Lizette?

LIZETTE.

Zy liggen in uw slaapkamer.

C 2

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

De man fchynt my waarlyk van harten genegen; intusfchen wil ik zyne gehoorzaamheid beproeven.

LIZETTE.

En als zy de proef doorftaat?

MEVR. BROMBACH.

Nu, ja, ik ben het moede zo lang alleen in de waereld om te dwalen. Ik heb een' man nodig die myne zaaken beftiert, en, in plaats van my, met postillions en waarden omgaat; en als ik bedenk dat ik nog een klein kind te verzorgen heb....

LIZETTE.

Heeft mevrouw nog een klein kind?

MEVR. BROMBACH.

Mondieu! hebt gy Nancy vergeten?

LIZETTE.

o De freule!

MEVR. BROMBACH.

Wat freule! zy is een kind, dat naauwelyks rechts en links te onderscheiden weet. Ik wil niet niet hopen dat gy haar dingen in het hoofd zet, die....

LIZETTE.

De Hemel beware my! Zy weet naauwlyks dat zy een hoofd heeft.

MEVR. BROMBACH.

Daar ziet gy nu, moederzorg is zwaare zorg; vervolgens Mops, de kanarievogel.... men kan immers u bedienden niets aanvertrouwen: myn toekomstige echtgenoot zal zyn handen vol hebben.

LIZETTE.

Van de zorg voor de freule kunt gy u ras bevryden.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Hoe zo?

LIZETTE.

Geef haar den eersten den besten man.

MEVR. BROMBACH.

Zyt gy dol? Ha! ha! ha! dat kind een' man! Wy trouwen onze meisjes niet uit als de Rusfen hunne knaapen.

LIZETTE.

Maar als zich iemand opdeed die echter met haar trouwen wilde?

MEVR. BROMBACH.

Zwyg! vroeg getrouwd lang berouwd. Als de dochters slechts gevoelen dan moeten de moeders denken. Hymen aan Amors hand is een Moloch, wien ik myn kind niet opofferen zal.

LIZETTE.

Het ware ook jammer om Mops: hy is zo aan de freule gewend.

MEVR. BROMBACH.

Juist daarom; neen, zolang de goede Mops leeft mag Nancy aan geen trouwen denken.

TIENDE TONEEL.

MEVROUW BROMBACH, LIZETTE, een BEDIENDE.

DE BEDIENDE.

De heer Piffelberg.

MEVR. BROMBACH.

Laat hem binnen komen. — Lizette! laat ons alleen.

LIZETTE, by zich zelve, heengaande.

Ach! het herdersuurtje staat!

C 3

ELF.

DE VERWARDE SCHAKING,
ELFDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, PIFFELBERG.

PIFFELBERG.

Frischen morgen! mevrouw! ik heb myne voeten in den daauw gebaad.

MEVR. BROMBACH.

Gy spreekt zo dichterlyk, alsof gy Kleist of Thompfon gelezen hadt.

PIFFELBERG.

Kleist? Onder dat regiment dient myn neef. Thompfon heet de molenaar op myn landgoed; dat beest is een stroper.

MEVR. BROMBACH.

Is uwe jagt goed?

PIFFELBERG.

De beste streek van het land. Trouw met my, en gy zult een jagtrit zien, of een vosfenjagt!.... De duivel haal' my, mevrouw! gy zyt oud; maar zoo iets hebt gy uw leven nog niet gezien.

MEVR. BROMBACH.

Het schynt, mynheer! dat gy u op den ouderdomeener dame even zo weinig verstaat als op de Chineefche taal.

PIFFELBERG.¹

Gy hebt gelyk, ik spreek Duitsch.

MEVR. BROMBACH.

En zeer lomp Duitsch.

PIFFELBERG.

Den ouderdom van een paard weet ik op een hair te beoordeelen: ik zie slechts naar de tanden.

MEVR. BROMBACH.

Wilt gy niet beneden in den stal gaan?

PIFFELBERG.

Wat zou ik daar doen? De waard heeft een paar twintigjarige knollen.

MEVR. BROMBACH.

Daar zal men uwe taal beter verstaan.

PIFFELBERG.

Heb ik weder een domme steek begaan? Neem het my niet kwalijk: ik ben slecht en recht; maar ik meen het eerlyk, als myn patryshond.

MEVR. BROMBACH.

Waarlyk als men uwe taal nog niet gewoon is...

PIFFELBERG.

Wat taal! als het hart maar goed is. Mevrouw! maak er maar een einde aan: sla toe; morgen is het bruiloft, en overmorgen de jagtrit.

MEVR. BROMBACH.

Waar denkt gy aan? In myne jaaren....

PIFFELBERG.

Juist daarom: wy hebben beiden geen tyd te verliezen; ik ben ook een oude knaap.

MEVR. BROMBACH.

Mondieu! hoe oud denkt gy wel dat ik omtrent ben?

PIFFELBERG.

Hebt gy my niet verhaald dat uw tweede man in den zevenjarigen oorlog-gebleven is?

MEVR. BROMBACH.

Waarom zelfs niet in den slag van Herman!

PIFFELBERG.

Wat slag! wat Herman! ik bemin de vrede, en zou met

40 DE VERWARDE SCHAKING,

met u trouwen, al hadt gy ook met Methufalem school gegaan. Kom aan, mevrouw! maak geen omwegen; kom naar Piffelberg: myn pastoor zal ons een paarmaal van den preëkstoel lezen, en daarna in Godsnaam: Zyt vruchtbaar en vermenigvuldigt!

MEVR. BROMBACH.

Zo schielyk niet, mynheer de jager! een patrys schieten en eene vrouw bekoren, is tweeërlei.

PIFFELBERG.

Heb ik dan niet lang genoeg op het spoor geloerd? Ik denk het is tyd het wild optejagen.

MEVR. BROMBACH, *lil.*

Wacht, ik wil myn gezag vestigen, en u den kop een weinig warm maken. (*Overluid.*) Niets onverdraaglyker als een huwelyk, dat men sluit als een' koophandel; waar niet de geringste jeugdige onbezonnenheid onder loopt; waar noch tweegevecht, noch zelfmoord, noch nacht, noch schaking het tooneel een weinig levendiger maken.

PIFFELBERG.

Maar wat hagel! met wien zal ik dan vechten? Wie zal ik dan schaken?

MEVR. BROMBACH.

Zo droevig zal onze roman niet eindigen; maar 'er zyn nog duizend dingen te overleggen.

PIFFELBERG.

Duizend? Dat is veel. Begin maar.

MEVR. BROMBACH.

En duizend kleinigheden in acht te nemen.

PIFFELBERG.

By myn ziel! ik ben een leerjonge.

MEVR. BROMBACH.

Wy moeten ongestoord zyn.

PIFFELBERG.

Wie stoort ons dan?

MEVR. BROMBACH.

Kunnen niet alle oogenblikken myne dochter of de kamener ons verrassen?

PIFFELBERG.

Nu, dan kan men ze weder wegzenden.

MEVR. BROMBACH.

Dat is tegen de wellevendheid. Weet gy wat, deze deur leidt naar den tuin: daar hebt gy den sleutel; deze nacht, als het twaalf uren slaat, verwacht ik u hier.

PIFFELBERG.

Om twaalf uren! brr! dan rydt de wilde jager.

MEVR. BROMBACH.

Ik wil niet hopen dat gy bang zyt?

PIFFELBERG.

Dat juist niet, als ik my maar niet verflaap.

Hy neemt den sleutel.

MEVR. BROMBACH.

Dan moogt gy morgen eene beminde in den daauw zoeken.

PIFFELBERG.

Maar waarom zal ik dan juist door den tuin komen, het huis is een herberg: het staat de gantsche nacht open, en geen mensch belet my den ingang.

MEVR. BROMBACH.

Wilt gy myn' goeden naam de lieden prys geven? En dan de tuin! de frisfche avondlucht! het gezang der nachtegaalen!...

PIFFELBERG.

De nachtegaalen zingen thans niet.

MEVR. BROMBACH.

Kort en goed, mynheer! door den tuin gaat de weg tot myn hart.

PIFFELBERG.

Nu, nu, ik heb niet geweten dat uw hart een tuinhuis is.

MEVR. BROMBACH.

Ziet gy, de gelykenis is niet kwaad: een tuinhuis, een priëel, van het licht der maan flauw befchenen.

PIFFELBERG.

Wy hebben thans geen maanenschyn.

MEVR. BROMBACH.

Wy wandelen in de koelte door de groene laan.

PIFFELBERG.

Dan zullen wy ons eene verkoudheid op den hals halen.

MEVR. BROMBACH.

Een minnaar moet zelfs de tering niet fchuwen.

PIFFELBERG.

Als ik 's nachts myne rust niet heb, ben ik den gantfchen dag geen fchot waardig.

MEVR. BROMBACH.

Des te beter; zonder opoffering geen verdiēfte.

PIFFELBERG.

Ik denk, mevrouw! wy moesten die zotternyēn liever
voor

voor jonge lieden overlaten. Als wy onze jaaren eens famentelden, kon 'er wel meer dan eene eeuw uit komen.

MEVR. BROMBACH.

Gy zult my nog tot Cybele maken.

PIFFELBERG.

Wy hebben beiden de jigt.

MEVR. BROMBACH.

Uw verftand is fchriklyk lam.

PIFFELBERG.

Ik ben met pyn in den rug geplaagd, en gy hebt fomtyds de hoest.

MEVR. BROMBACH.

Mondieu!.... ik val in onmagt!

PIFFELBERG.

Nu, daar hebben wy het! en nog wilt gy in de nacht omzwerven.

MEVR. BROMBACH.

Nancy! Lizette!... ik sterf!

PIFFELBERG.

Het heeft geen nood: flok maar een handvol kruid in.

MEVR. BROMBACH.

Nancy! Lizette! help! help!

TWAALFDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, PIFFELBERG,

NANCY, LIZETTE,

LIZETTE.

Wat is het, mevrouw?

NAN-

44 DE VERWARDE SCHAKING.

NANCY.

Wat deert u, lieve mama?

MEVR. BROMBACH.

Myn zout!... Geef myn zout!

LIZETTE, *houdt het haar onder den neus.*

Zekerlyk heeft de jonge heer Piffelberg zich eenige
vryheden veroorloofd.

PIFFELBERG.

Wat jonge heer! ik ben een oud man; en zy is immers
ook reeds zo gryp als een Rusfische haas in den winter.

MEVR. BROMBACH.

Ga uit myne oogen!

PIFFELBERG, *stil.*

Pots fatan! zy wordt boos! (*Overluid.*) Lieve schat!
het was zo kwaad niet gemeend.

MEVR. BROMBACH.

Voort, zeg ik u!

PIFFELBERG.

Ik zal u eene voortreflyke zeuge in de keuken zenden.

MEVR. BROMBACH.

Loop naar den duivel met uwe zwynen!

PIFFELBERG.

By myn ziel! het wordt ernst.

LIZETTE.

Hoort gy niet? Gy moet heen gaan.

PIFFELBERG.

Ja, maar ik mag immers wederkomen?

MEVR. BROMBACH.

Nooit!

PIFFELBERG.

Nu, nu, ik weet al wat ik doen zal: als dat niet helpt, dan blaas ik den aftogt en laat de honden koppelen.

D E R T I E N D E T O O N E E L.

MEVROUW BROMBACH, NANCY, LIZETTE.

MEVR. BROMBACH.

Hy gaat waarlyk zonder zich eens voor myne voeten te werpen?

LIZETTE.

Gy moet hem dat vergeven: hy is een weinig styf.

MEVR. BROMBACH.

Ach! wat moet men de mannen niet vergeven!

NANCY.

Lieve mama! worden dan de Rusfische haazen in den winter grys?

MEVR. BROMBACH.

Gy zyt een gans!

NANCY.

Als myn minnaar my zo iets zeide gaf ik hem op staan- den voet zyn affcheid.

MEVR. BROMBACH.

Is het mogelyk! wat moet ik horen! Weldra zullen de kinderen in de wieg elkander toestamelen. Ik bemin u; ieder pop zal een Amor zyn en ieder suikerduit een *billet doux*. Jufvrouw neuswys! kent gy dan die dingen die men minnaars noemt?

NANCY-

NANCY.

Nog niet recht.

MEVR. BROMBACH.

Laat eens horen, wat verstaat gy daardoor?

NANCY.

Een minnaar is iemand... dien ik wel lyden mag.

LIZETTE.

Recht, freule! bepalen laat het zich niet.

MEVR. BROMBACH.

Hoed u, myn kind! voor een' minnaar meer dan voor de lentezon: deze bederft u slechts het vel, de andere het hart.

LIZETTE.

En zo hy het niet bederft, dan neemt hy het geheel weg.

NANCY.

Men zou zweren dat het daartoe geschapen ware.

MEVR. BROMBACH.

Een minnaar is een arglistig wezen, welke zyn voordeel met uwe zwakheid doet.

NANCY.

Is men dan zwak als men een' minnaar heeft?

LIZETTE.

Dat gebeurt fomwylen.

MEVR. BROMBACH.

Als een slaaf ligt hy voor uwe voeten: laat hem liggen.

NANCY.

De arme mensch!

MEVR. BROMBACH.

Heft gy hem op, dan is hy uw dwingeland.

MEVR.

LIZETTE.

De booswicht!

MEVR. BROMBACH.

Een minnaar is een tweede Proteus: in allerlei gestalten
sluipst hy by u in.

*De Baron, als een kapper gekleed, met een' poederzak onder
den arm, steekt het hoofd tusfchen de deur.*

VEERTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, NANCY, LIZETTE,
DE BARON.

DE BARON.

Vergeef het my, ben ik hier te recht?

LIZETTE, *lagchende.*

Ja, waarachtig! in allerlei gestalten.

MEVR. BROMBACH.

Wie zoekt gy, myn vriend?

DE BARON.

Ik zoek mevrouw Brombach.

MEVR. BROMBACH.

Ik ben mevrouw Brombach; maar spreek met eerbied.

DE BARON.

By ons te lande zyn liefde en eerbied onaffcheidelyk.

LIZETTE, *stil, tegen Nancy.*

Freule! het is de jonge baron.

NANCY.

Ach!

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Wat deert u?

NANCY.

Niets, lieve mama!

LIZETTE.

Gy hebt haar zo bang voor de minnaars gemaakt.

NANCY.

Moet ik dan weg lopen als ik 'er een' zie?

MEVR. BROMBACH.

Als ik 'er niet by ben, ja.

DE BARON.

Hier te lande zyn de kinderen vroeg wys.

MEVR. BROMBACH.

Ja wel, myn vrind! maar wat wilt gy?

DE BARON.

Ik wenschte de eer te hebben uw zyden hair te friferen.

MEVR. BROMBACH.

Gy doet vergeeffsche moeite: ik heb reeds een' kapper.

DE BARON.

Juist, dat is myn meester: hy is ziek geworden, en zendt my in zyne plaats.

MEVR. BROMBACH.

Zo, zo, wat deert hem dan?

DE BARON.

Hy.... heeft zyn been gebroken.

MEVR. BROMBACH.

Die arme man! Hoe kwam dat?

DE BARON.

Hy was op den sint Annatoren geklommen; in het af-
klim-

klimmen glipte zyn voet uit, en by viel van zeven-en-zeventig trappen naar beneden.

MEVR. BROMBACH.

Ja, ja, wie hoog klimt valt laag. Kom, Lizette! geef my den poedermantel.

LIZETTE, *met den poedermantel.*

Goede vrind! oefent gy uw handwerk reeds lang?

DE BARON.

Ik hoop haast meester te worden.

Hy begint te kappen.

LIZETTE.

Dan zult gy ook wel trouwen?

DE BARON, *op Nancy ziende.*

ô Ja! als men myne liefde niet versmaadt.

MEVR. BROMBACH.

Wat landsman zyt gy?

DE BARON.

Ik ben een Elzasfer, een emigrant: als ik herkend wierd was het met my gedaan.

MEVR. BROMBACH.

Gy moet u in acht nemen.

DE BARON.

Ik geef my alle moeite om die geenen te bedriegen die bedrogen willen zyn.

MEVR. BROMBACH.

Daar doet gy wel aan. Hebt gy in deze stad veele bekenden?

DE BARON.

Ik vergeet hen allen als ik by u ben, mevrouw!

D

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Gy zyt een vleijer ! Frifeert gy ook mevrouw Hengstberg?

DE BARON.

Mevrouw Hengstberg?... ó ja!

MEVR. BROMBACH.

Wat dunkt u? hoe oud zou zy wel zyn?

DE BARON.

Mevrouw Hengstberg?... Hoe oud?... Mevrouw kon byna haare dochter zyn.

MEVR. BROMBACH, *glimlagchende.*

Dat juist niet: zy is eenige jaaren jonger als ik.

DE BARON.

Is het mogelyk!

Hy toont Nancy zynen brief, Lizette neemt dien en geeft hem de freule.

MEVR. BROMBACH.

Het is echter zeer natuurlyk dat zy 'er zo oud uitziet: de roekelooze levenswyze....

DE BARON.

Als ik haar man was zou ik haar wel kort houden.

MEVR. BROMBACH.

Zy heeft immers geen man meer.

DE BARON.

Dat is waar: zy is weduwe.

MEVR. BROMBACH.

Neen, zy is gefcheiden.

DE BARON.

Of gefcheiden: dit komt overéén uit.

Nancy wil zich met den brief verwyderen.

MEVR.

MEVR. BROMBACH, tegen Nancy.

Waar wilt gy heen?

NANCY.

Naar myne kamer.

MEVR. BROMBACH.

Blyf; gy hebt daar niets te doen. (*Tegen den Baron*)
Heeft de omwenteling u verdreven?

Nancy opent in stilte den brief.

DE BARON.

Helaas! ja; men wilde my de vryheid opdringen, en...
(*op Nancy ziende.*) ik bemin toch de slaverny.

MEVR. BROMBACH.

Voorzeker zyn de hairkrullers de dienaars der mode.

DE BARON.

Ik wilde naar Engeland vlugten; doch federt Pitt eene
belasting op de poeder gelegd heeft is daar ook weinig
meer te verdienen.

MEVR. BROMBACH.

Lizette! geef my eens.... (*Zo als zy haar hoofd omkeert*
ziet zy Nancy lezende.) Hm! Juffer! wat hebt gy daar?

NANCY, *verschrikt.*

Niets, lieve mama!

MEVR. BROMBACH.

Niets? Ik wil het zien: hier daarmede!

NANCY.

Het is... het is....

LIZETTE.

Het is een papier.

MEVR. BROMBACH.

Zult gy gehoorzamen?

DE BARON.

Ó! Het zal de brief wezen, dien ik in myn' poederzak had.

MEVR. BROMBACH.

Welke brief?

DE BARON.

Voorzeker heeft uwe schelmſche kamenier dien daaruit geftolen.

LIZETTE.

Nu, gy hadt u ook wel van eene hoffelyker uitdrukking kunnen bedienen.

MEVR. BROMBACH.

Zal ik haast horen wat 'er van is?

DE BARON.

Onder ons, mevrouw! maar gy moet my niet verraden, het is een brief aan mevrouw Hengstberg.

MEVR. BROMBACH.

Aan mevrouw Hengstberg? Laat toch eens zien.

DE BARON.

¶ Toen ik haar dezen morgen frifeerde, vond ik hem op haar *toilet*.

MEVR. BROMBACH.

Welke onbezonnenheid!

DE BARON.

Hap! was hy in myn' poederzak. Staat gy my toe dat ik hem u voorleze?

MEVR. BROMBACH.

Lees, myn vriend! Ga op uw kamer, Nancy!

DE BARON.

Waarom? De kleine freule zal niets daarvan verstaan.

MEVR. BROMBACH.

Ik laat de kinderen ongaarne iets diergelyks horen. —
Doch blyf, en neem eene goede lering daaruit.

DE BARON, *leest, terwyl hy Nancy steelsgewyze aanziet.*

„Schoon, beminnenswaardig schepsel!”

MEVR. BROMBACH.

Schoon? Zy heeft roode hairen en zomersproeten.

DE BARON.

„Slechts éénmaal heb ik u gezien; doch myn hart be-
„hoort u eeuwig.”

MEVR. BROMBACH.

Die zot! Hoe heet hy toch?

DE BARON.

De brief is zonder ondertekening.

MEVR. BROMBACH.

Nu, verder?

DE BARON.

„Toen gy gisteren uit de kerk kwaamt.”...

MEVR. BROMBACH.

Uit de kerk? Zy gaat immers nooit in de kerk.

DE BARON.

„Aan de hand uwer oude, hatelyke moeder.”...

MEVR. BROMBACH.

Dat is waar; de moeder is een hatelyk oud wyf, boos-
aartig als een kat.

LIZETTE.

En trotsch als een paauw.

D 3

DE

54. DE VERWARDE SCHAKING,

DE BARON.

En dom als een gans.

MEVR. BROMBACH.

Boosaartig, dom en trotsch! een voortreflyk sehildery! ha! ha! ha.

DE BARON *en* LIZETTE.

Ha! ha! ha!

MEVR. BROMBACH.

Nu verder?

DE BARON.

„Kwaamt gy my voor als Hebe van de oude Cybele
„begeleid.”

MEVR. BROMBACH.

De verliefde Celadon heeft de mythologie bestudeerd.

DE BARON.

„Ik ben jong, ryk, en bemin u.”

MEVR. BROMBACH.

Drie schoone eigenschappen!

DE BARON.

„Ik bemin u onuitspreeklyk.”

MEVR. BROMBACH.

Mondieu! dat wordt laf!

DE BARON.

„Aanvaard de hand van een' jongeling, die het eerlyk meent.”...

MEVR. BROMBACH.

De eerlykheid eens minnaars is verdacht.

DE BARON.

„Wiens stand den uwen gelyk is, en die u de moederlyke dwingelandy ontrukken wil.”

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Nu, dat wist ik nog niet: de moeder doet immers alles wat de dochter wil.

DE BARON.

„Laat ons beproeven uwe moeder te bedriegen.”

MEVR. BROMBACH.

Dat zal niet zwaar vallen.

DE BARON.

„En is alles vergeefs, vlugt dan in de armen van hem die u aanbidt.”

MEVR. BROMBACH.

Eene schaking ook! Nu dat ontbreekt nog. Hoe zal ik de oude uitlagchen! Is dat tedere gefnap uit?

DE BARON.

Geen fyllabe meer.

LIZETTE.

Ik denk echter de jonge heer heeft zich duidelyk genoeg uitgedrukt.

NANCY.

Zeer duidelyk.

MEVR. BROMBACH.

Voorzeker, zo gy alles verstaan hadt.

LIZETTE.

Wat zoudt gy zeggen, freule! als men u zulk een' brief fchreef?

NANCY.

Ik zou niet dulden dat men myne moeder bespotte.

LIZETTE.

Gy zoudt dan den varigen jongeling afwyzen?

NANCY.

Dat juist niet.

MEVR. BROMBACH.

Hoe kunt gy het arme kind zo in verlegenheid brengen?

NANCY.

Ja wel ben ik verlegen, lieve mama!

MEVR. BROMBACH.

Dierhalven Mevrouw Hengstberg in geheime briefwisseling met een' jongen onbekenden?

DE BARON.

Ik heb reeds ontdekt wie hy is.

MEVR. BROMBACH.

Nu, schielijk.

DE BARON.

Een zekere baron van Wellinghorst.

MEVR. BROMBACH.

Baron van Wellinghorst? Ei, ei! Nu, laat ik maar dezen namiddag op de theevifite komen! dat moet ik drie myner vertrouwfte vrindinnen mededelen.

VYFTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, NANCY, LIZETTE,

DE BARON, *een* KAPPER.

DE KAPPER.

Onderdanigen goeden morgen, mevrouw!

MEVR. BROMBACH.

Mondieu! meester! hebt gy uw been niet gebroken?

DE KAPPER.}

Been gebroken?

LIZETTE.

Zyt gy niet op den sint Annatoren geklommen?

DE KAPPER.

Op den sint Annatoren geklommen?

NANCY.

En zeven-en-zeventig trappen hoog gevallen?

DE KAPPER.

Zeven-en-zeventig trappen hoog gevallen?

DE BARON.

Maar gy had toch uw been kunnen breken.

DE KAPPER.

Kunnen breken?

DE BARON.

Voor dit maal zyt gy 'er nog gelukkig met eene kneuzing afgekomen.

DE KAPPER.

Met eene kneuzing? Ik versta geen woord.

MEVR. BROMBACH.}

Waarom hebt gy my dan een' uwer gezellen gezonden?

DE KAPPER.

Een' myner gezellen?

DE BARON, *hem wenkende.*

Voorzeker, waarde meester! hebt gy my niet opgedragen mevrouw te friferen?

DE KAPPER.

Geenszins; zolang ik nog een paar gezonde beenen heb kan ik myne klanten zelf wel bedienen.

DE BARON.

Maar gy frifeert immers niet met de beenen.

DE KAPPER.

Mevrouw ! de kaerel is een beunhaas.

DE BARON *wil hem geld in de hand drukken.*

Verfta my toch wel.

DE KAPPER.

Wat is 'er te verftaan? Ik verfta dat gy een weetniet zyt. Waar hebt gy uw' leerbrief?

DE BARON, *wil hem het geld toefleken.*

Hier, hier.

DE KAPPER.

Niets hier: ik heb nog een paar fluivers om een kan bier te drinken.

NANCY, *ftil.*

Ik ben in doodsangst.

MEVR. BROMBACH.

Die mensch is dierhalven uw gezet niet?

DE KAPPER.

Evenmin als uw Mops. Een bedrieger is hy, een landloper!

MEVR. BROMBACH.

Jonge losbol! wat heeft u dan bewogen om by my in te dringen?

DE BARON, *eenigzins verward.*

Nu... ja, ik wil het bekennen... Ik ben een ongelukkige... wien zyn lot... niet by de wieg voorgezongen is... Ik zag u, mevrouw!... uw oog ontmoette het myne... is dit niet alles gezegd?

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Wat betekent dit?

DE BARON.

Is beminnen eene misdaad, zo vergeve hy het my, die myn hart zo teder en u zo bekoorlyk schiep! De hevigste liefde greep my aan; echter was zy met bescheidenheid gepaard. Myn éénigste wensch was het voorwerp myner liefde te zien, en by haar te zyn; ik was op middelen bedacht en gebruikte deze onschuldige list; doch nooit zouden myne lippen eene bekendenis gestameld hebben, die my uit uwe tegenwoordigheid verbant. (*Hy knielt.*) Straf my nu, toon my dat uwe bekoorlykheid met wreedheid verzeld gaat.

MEVR. BROMBACH.

Myn vrind! gy liegt of zyt een zot. Sta op: het is u vergeven.

DE BARON, *opstaande.*

Ach! ik moet heen; (*op Nancy ziende.*) maar myn hart blyft hier.

MEVR. BROMBACH.

Wie zegt u dat gy heen moet? Gy zyt een jonge deugniet, dien verstandige tucht nog verbeteren kan. Myn lieve meester! gy ziet wel dat met den jongman niets te beginnen is.

DE KAPPER.

Niets te beginnen? Men moest hem in 't tuchthuis zetten.

MEVR. BROMBACH.

Als ik hem zyne onbezonnenheid vergeef, kunt gy het ook doen.

DE

DE KAPPER.

Ei wat! mevrouw! Gy verliest 'er geen duit by; maar my onderkruipt hy in myn beroep.

MEVR. BROMBACH.

Kort en goed, meester! daar hebt gy uw geld. Het staat my vry my te laten friseren van wien ik wil; en ik neem dezen jongman tot myn' kamerdienaar aan.

DE BARON, *haar de hand kuschende.*

Gy geeft my het leven weder.

DE KAPPER.

Maar myn Hemel! hy kan immers niet eens friseren: zie maar eens hoe hy u toegetakeld heeft.

MEVR. BROMBACH.

Dit gaat u niet aan; pak u weg.

DE KAPPER.

Wacht, knaap! ik zal u by het ampt aanklagen.

LIZETTE, *tegen den kapper.*

Hoort gy niet? Gy moet gaan.

DE KAPPER.

Ik zal hem uit de stad laten geesfelen.

MEVR. BROMBACH.

Myn' kamerdienaar laten geesfelen? Gy zyt een lomper!

LIZETTE.

Een zot!

NANCY.

Een onbeschoft mensch!

DE BARON.

Een nydigaart!

DE KAPPER.

En gy een brooddief! een beunhaas!

DE BARON en LIZETTE, hem naar de deur dringende.

Voort, voort! de deur uit!

Op dit oogenblik komt Piffelberg binnen, achter hem zyn

Jager met zes haazen. De Baron en Lizette werpen

den Kapper op Piffelberg, deze werpt hem op den

Jager, en de Jager werpt hem de deur uit.

DE KAPPER.

Een beunhaas! een beunhaas!

ZESTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, NANCY, LIZETTE,

DE BARON, PIFFELBERG.

PIFFELBERG.

Wat wil de kaerel met zyn beunhaazen? Zyn dat geen
geen goede frisfche haazen, allen dezen morgen gefchoten?

MEVR. BROMBACH.

Gy komt reeds te rug, mynheer Piffelberg?

PIFFELBERG.

Voorzeker kom ik terug; en wat breng ik mede, hm?

Een half douzyn haazen, als bevredigers tusfchen my en u.

MEVR. BROMBACH.

De prys dien gy op de vrede stelt is zeer gering.

PIFFELBERG.

Nu, ik denk toch zes haazen!....

DE BARON.

En een beer bovendien.

PIF-

PIFFELBERG.

Beeren zyn 'er hier te lande niet.

MEVR. BROMBACH.

Als ik wist dat waar berouw u aan myne voeten bragt...

PIFFELBERG.

Natuurlyk, myn fchat! daar liggen zy alle aan uwe voeten

DE BARON.

De berouwhebbendste haazen van de waereld!

MEVR. BROMBACH.

Mondieu! die beesten stinken.

PIFFELBERG.

Hoe kunnen zy stinken? Zy zyn eerst dezen morgen gefchoten. Ha! ha! ha!

DE BARON.

En mynheer is ook gefchoten.

MEVR. BROMBACH.

Jongman! voor een' kamerdienaar neemt gy een weinig te veel vryheid.

PIFFELBERG.

Een kamerdienaar? (*Hy befchouwt hem opmerkzaam.*)
Hagel en vuursteen! Zyt gy niet de jonge vreemde baror die gisteren avond in het koffyhuis met my dronk?

DE BARON.

In het koffyhuis? Ach! ik ben blyde als ik fomtyds in een klein kroegje een glas bier drink.

PIFFELBERG.

By myn ziel! gy zyt het. Hebben wy niet drie kommen punch famen gedronken?

DE BARON.

Gy dwaalt, mynheer!

PIFFELBERG.

Hebben wy ons niet recht vrolyk gemaakt?

DE BARON.

De Hemel weet wie zich met u vrolyk gemaakt heeft!

PIFFELBERG.

Hebt gy niet gezegd dat hier in de herberg eene schoone, jonge freule woonde, die eene oude, lelyke moeder had? Hebt gy de moeder niet een oud vel genoemd? Hebt gy niet de gezondheid van de freule gedronken?

MEVR. BROMBACH.

Mondieu! is het mogelyk!LIZETTE, *stil.*

Nu zitten wy in de knel.

NANCY, *stil.*

Ik sterf.

DE BARON.

Gy zyt blind, mynheer!

PIFFELBERG.

Ik blind? Ik heb nog dezen morgen vier haazen geschoten.

DE BARON.

Blind, blind, zeg ik u! blind! blind! blind!

Hy poedert hem het aangezicht vol en loopt weg.

ZEVENTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, NANCY,
LIZETTE, PIFFELBERG.

PIFFELBERG.

Hagel en vuursteen!.... Heer baron!..... ik ben een edelman..... een weiman..... Wy moeten met pistoolen vechten.

MEVR. BROMBACH.

Waar ben ik?... Myn gezicht wordt duister... My dit *affront*!... Ik bezwyk!

PIFFELBERG.

De knaap is een stroper, en heeft op vreemden grond willen jagen.

MEVR. BROMBACH.

Ik sterf!... Waar is myn trouwe vriend?

PIFFELBERG.

Hier, hier.

MEVR. BROMBACH.

De éénige, die my niet verliet: myn Mops! myn laatste troost?

Zy gaat naar haar kabinet.

PIFFELBERG.

Mag ik u geleiden?

MEVR. BROMBACH.

Ga naar den duivel!

Zy vertrekt.

AGT.

AGTTIENDE TOONEEL.

NANCY, LIZETTE, PIFFELBERG.

PIFFELBERG.

Dan moest ik wel met u gaan.

NANCY.

Zo, mynheer! dat zal ik myne moeder weder zeggen.

PIFFELBERG.

Zo, freule! en wie heeft de schuld van deze gantsche historie? Een rappe jager heeft uw spoor ontdekt, snelt u naar door bosch en struiken....

LIZETTE.

En een oude weiman roept holla! dat het wild opvliegt: is dat recht?

PIFFELBERG.

Neen, dat is niet recht.

LIZETTE.

Nu, dierhalven... — Kom, freule! wy laten mynheer in goed gezelschap.

Zy wylt op de haazen en gaat met Nancy heen.

NEGENTIENDE TOONEEL.

PIFFELBERG.

Daar laten zy my staan, alleen, als een mylpaal en
E ge-

gepoederd als een gelardeerde haas. Hagel en vuursteen? als de oude geen duitèn had, wil ik vervloekt zyn, zo ik ooit weder een' voet in de wildbaan zette, waar een eerlyk kaerel in modder en slyk steken blyft. Wat zal men doen? Men schiet immers ook wel een' raaf, die goud naar zyn nest draagt: ik zal den tuinsleutel gebruiken, om de geldkist daarmede open te sluiten.

Einde des eersten bedryfs.

T W E E D E B E D R Y F.

Dezelfde zaal van het eerste bedryf.

E E R S T E T O O N E E L.

LIZETTE, MOLKUS.

LIZETTE *komt uit de kamer van mevrouw Brombach,
gaat naar de middendeur en roept:*

Molkus!MOLKUS, *achter de schermen.*

Hier!

LIZETTE.

Molkus!

MOLKUS, *op het tooneel.*

Wat is het?

LIZETTE.

Lieve Molkus!

MOLKUS.

Nu?

LIZETTE, *zeer vriendelyk.*

Goeden dag, lieve Molkus!

MOLKUS.

Anders niets?

LIZETTE.

Is een goede dag niets?

MOLKUS.

In uwen mond niets.

E 2

L F

LIZETTE.

Nu, dan geve u de Hemel den slechtſten, elendigſten dag!

MOLKUS.

Ik dank u.

LIZETTE.

Zo ſlecht als die op welken gy uw been verloort.

MOLKUS.

Die was myn eerdag.

LIZETTE.

Ha! ha! ha! De menſchen zyn grappige, dwaaze wezens. Een ſoldaat verliest zyn been: het is zyn eerdag. Een meisje buigt haaren hals onder het huwelyksjuk: het is haar eerdag. Eene non wordt ingewyd: het is haar eerdag. De een bekomt eene medaille, de andere een' man en de derde in 't geheel niets. Zeer goed dat men denarren met ſchellenkappen afgeſchaft heeft: ieder mensch is een nar; niet waar, lieve Molkus?

MOLKUS.

Niet waar.

LIZETTE.

De kreupele ziet op de ſnelbenigen, de ſnelbenige op den krombenigen, en de krombenige weder op den kreupelen.

MOLKUS.

Babbelaarſter!

Hy wil gaan.

LIZETTE.

Waar wilt gy heen?

MOL-

MOLKUS.

Voort.

LIZETTE.

Weet gy dan reeds wat ik u te zeggen heb?

MOLKUS.

Neen.

LIZETTE.

Wilt gy het dan niet weten?

MOLKUS.

Neen.

LIZETTE.

Maar gy zult het weten. Mevrouw laat u zeggen hier op haar te wachten: zy zal aanfonds uitgaan.

MOLKUS.

Goed.

LIZETTE.

Het is echter niet goed. Voort, neen, goed. wat zyn dat voor antwoorden?

MOLKUS.

Korte.

LIZETTE.

Richten uwe antwoorden zich naar uw kort been?

MOLKUS.

Ja.

LIZETTE.

Weet gy wat, goede vriend! laat u den kop ook weg-schieten: gy hebt dien even min nodig als uw been.

MOLKUS.

spreek immers niet altyd met vrouwen.

LIZETTE.

Lompert! wat heeft men dan by vrouwen nodig?

MOLKUS.

Alles; alleen den kop niet.

LIZETTE.

En als 'er geen vrouwen waren, myn Hemel! wie zou u dan den kop te recht zetten?

TWEEDE TOONEEL.

LIZETTE, MOLKUS, MEVROUW BROMBACH,
NANCY.

MEVR. BROMBACH.

Zyt gy daar, Molkus?

MOLKUS.

Hier.

MEVR. BROMBACH.

Ik zal voor een half uur uitgaan, naar myne mode-
maakster.

MOLKUS.

Het is wel.

MEVR. BROMBACH.

Gy ziet hier twee meisjes.

MOLKUS.

Ja.

MEVR. BROMBACH.

Maar een' stouten, onbeschaamden boef, die een dezer
meisjes beloert, ziet gy niet.

MOLKUS.

MOLKUS.

Neen.

MEVR. BROMBACH.

Vermoedelyk zal hy zich myne afwezigheid ten nutte maken. Als hy komt beveel ik u hem naar buiten te werpen.

MOLKUS.

Uit de deur of het vengster?

MEVR. BROMBACH.

Zo als gy wilt.]

MOLKUS.

Het is wel.

MEVR. BROMBACH.

En gy, eenvoudig ding! lees intusfchen In de werken van madame de Beaumont of madame de Genlis, *pour former l'esprit & le coeur*. En gy, Lizette! geef op Mops acht.

D E R D E T O O N E E L.

NANCY, LIZETTE, MOLKUS, *die een' stoel voor de deur zet, daar op gaat zitten, een kort pypje uit zyn' zak haalt, het sloopt en vuur slaat.*

LIZETTE.

Gy vraagt in 't geheel niet of wy wel tabakruiken mogen?

MOLKUS.

Neen.

LIZETTE.

Freule! Val toch fchielyk een weinig in onmagt.

72 DE VERWARDE SCHAKING,

MOLKUS.

Zo als het u belieft.

NANCY.

Ik versta dit nog niet, Lizette! ik moet het nog van mama leren.

LIZETTE.

Thans ware het de schoonste gelegenheid om met uw minnaar te spreken.

NANCY.

Denkt gy dat?

LIZETTE.

Voorzeker is hy niet verre.

NANCY.

My dunkt dat voel ik.

LIZETTE.

Hoe krygen wy den vlegel weg?

NANCY.

Geef hem goede woorden.

LIZETTE.

Die geef ik liever Mops: die kwispelstaart nog ten minsten.

NANCY.

Wy zullen het beiden beproeven. — Lieve Molkus!

LIZETTE.

Schoone Molkus!

MOLKUS.

Wat meer?

LIZETTE.

Gy zit daar zo ongemaklyk.

MOL-

MOLKUS.

Ik zit hier zeer goed.

LIZETTE.

Een oude, verdienstelyke soldaat, als gy, moest op handen gedragen worden.

MOLKUS.

Myn houten been is my meer waardig dan eene vrouwenhand.

LIZETTE.

In mevrouws kamer staat een gemaklyke sofa.

MOLKUS.

Laat die maar staan.

LIZETTE.

Wy zullen u daar heen brengen.

MOLKUS.

Ik dank u.

LIZETTE.

Dan haal ik het flesje met Dantziger guldenwater van onder het bed.

MOLKUS.

Ik ben niet dorstig.

LIZETTE.

Maar toch hongrig? 'Er staat nog een amandeltaart.

MOLKUS.

Ik eet kommiksbrood.

LIZETTE.

Nu, kom dan beneden in de keuken, dat ik u ten minsten een stuk gebrad daarby geven laat.

MOLKUS.

Het is nog te vroeg.

LIZETTE.

Het wordt reeds denker.

MOLKUS.

Weet gy waardoor het komt?

LIZETTE.

Nu?

MOLKUS.

Omdat het avond wordt.

LIZETTE.

En weet gy waarom gy een blok zyt?

MOLKUS.

Neen.

LIZETTE.

Omdat het by u overal nacht is: nacht in het hoofd,
en middennacht in het hart.

MOLKUS.

Zo.

LIZETTE.

Wat zal men met den lompert doen?

MOLKUS.

Niets.

NANCY, *hem vleijende.*

Gy zyt een eerlyk kaerel, lieve Molkus!

MOLKUS.

Helaas! niet waar?

LIZETTE.

Gy verdient om uwe eerlykheid in koper gefneden te worden.

NANCY.

En in een lyst en glas gezet te zyn.

LIZETTE.

Dan zouden wy u onder den spiegel hangen.

NANCY.

Ach! hingt gy daar reeds!

LIZETTE, *half luid.*

Of aan de galg!

NANCY.

Laat my een weinig naar buiten gaan.

MOLKUS.

Ik mag niet.

LIZETTE.

Om frische lucht te scheppen: wy stikken hier immers van den tabaksdamp.

MOLKUS.

Die is zo erg niet.

NANCY.

Lieve, schoone Molkus! kunt gy my iets weigeren?

MOLKUS.

Ik kan.

LIZETTE.

Hoor eens hoe de lieve freule vleit.

MOLKUS.

En de allerliefste mevrouw moeder knort.

LIZETTE.

Is dan alles vergeefs?

MOLKUS.

Alles.

LIZETTE.

Wy kunnen dierhalven zonder complimenten met elkan-
der spreken?

MOLKUS.

Zonder complimenten.

LIZETTE.

Zeg my eens, smaakt u het pypje?

MOLKUS.

ô Ja!

LIZETTE.

Maar weet gy ook waar men eigentlyk roken moet?

MOLKUS.

Waar het goed smaakt.

LIZETTE.

Neen, in het wachthuis.

Zy werpt hem de pyp uit den mond.

MOLKUS, *die weder oprapende.*

Als gy dat nog eens doet....

LIZETTE.

Nu, wat dan?

MOLKUS.

Dan raap ik haar nog eens op.

LIZETTE.

Lieve, koppige Molkus! erger u toch ten minsten.

MOLKUS.

Ergernis is nadelig.

LIZETTE.

-U benadeelt niets, myn yzeren Molkus! gy kunt u zon-
der gevaar ergeren, myn houten schildwacht! Zet u in de
erwten, en jaag de vogels weg.

MOL-

MOLKUS.

Dat doe ik juist.

LIZETTE.

Gy blyft getrouw op uw' post als een gefchilderde foldaat op een gangdeur. Gy hebt verftand als een ftuk koad, en een hart als een bulhond.

MOLKUS.

En gy zyt geestig als een kamenier.

LIZETTE.

Vertel my toch, in hoe veel gevechten zyt gy weggelopen?

MOLKUS.

Weggelopen?

LIZETTE.

Het kan niet anders of gy moet weggelopen zyn; want uw gantsche gevoel was in uw been. zodra men u dat wegchoot bleef de houtige romp liggen; maar ik wed dat het been nog lang getrokken heeft als by eene spin.

MOLKUS.

Gy zyt eene vergiftige spin.

LIZETTE.

Onbeweeglyke kaerel! denkt gy dat wy Turkfche flavinnen zyn? Laat gy u tot een' elendigen gefnedenen gebruiken?

MOLKUS.

Ik weet welk een deel van uw ligchaam onkwetstbaar is.

LIZETTE.

Nu?

MOLKUS.

De long.

LIZETTE.

Het is de moeite niet waardig met u te spreken.

MOLKUS.

Laat my dan met vreden.

LIZETTE.

Gy kunt noch horen noch zien, noch proeven noch voelen: gy kunt niets dan uw slechte tabak ruiken.

MOLKUS.

De tabak is niet slecht.

LIZETTE.

Kom, freule! laat den kaerel zitten; hy is slechter als een oester: hy heeft niet eens twee zinnen.

'Er wordt geklopt.

MOLKUS.

Twee zinnen heb ik wel; want ik hoor juist dat 'er geklopt wordt.

LIZETTE.

Sta dan op en ga heen.

MOLKUS.

Opstaan? Ja... Maar heen gaan? Neen... (*Hy staat op, steekt het hoofd tusfchen de deur en roept:*) Werda!

EENE GROVE STEM *van buiten.*

Goed vriend!

MOLKUS.

Wat voor goed vriend?

DE STEM.

Een oude invalide wil met den eerlyken Hans Molkus spreken.

MOL-

MOLKUS.

Een invalide?... Wacht, kameraad!— Komt, juffers!
voorwaarts, marsch, naar uw kamer!

LIZETTE.

Zeer gaarne.... Denkt gy dat wy hier in uw tabakskol-
legie zouden blyven en ons laten beroken?

NANCY.

Kom, wy zullen zien hoe Mops het maakt.

LIZETTE.

Helaas! het lot heeft ons bestemd geen andere gezichten
dan Mopsengezichten te zien!

Zy vertrekken.

MOLKUS *opent de deur.*

Kom nu binnen, kameraad!

VIERDE TONEEL.

MOLKUS; DE BARON, *gekleed als een invalide, met
een houten been, en verscheiden lidtekens in het
aangezicht.*

DE BARON.

Goeden dag, oude knaap! kent gy my nog?

MOLKUS.

Dat ik weet, niet.

DE BARON.

Kent gy Jurgen Vrolyk niet, van het regiment Steenakker?

MOLKUS.

Jurgen Vrolyk? Hm! hy is my geheel ontgaan.

DE BARON.

Weet gy niet hoe wy anno zeven-en-vyftig voor Praag lagén ?

MOLKUS.

Voor Praag ? Ó Dat weet ik nog zeer goed : ons regiment kampeerde aan de rechter zyde van den Ziskaberg.

DE BARON.

Hoe de Oostenrykers een' uitval deden op de battery van Stroohof....

MOLKUS.

En hoe Prins Ferdinand van Pruifen hen terug dreef.

DE BARON.

Hoe zy daarna weder een' aanflag op den kant van Wisherad deden.

MOLKUS.

En hoe wy hen met schroot in de flank vielen.

DE BARON.

Hoe de Prins van Lotharingen met vierduizend man ons overrompelen wilde.

MOLKUS.

En wy hen met bebloëde koppen terug dreven.

DE BARON.

Jammer dat het slecht weder inviel!

MOLKUS.

En dat de Moldau zo geweldig zwol.

DE BARON.

En onze bruggen medevoerde.

MOLKUS.

Recht, broeder! ik hoor het, gy zyt 'er by geweest.

DE BARON.

Ik niet daarby geweest? Duizend flapperment! ik was 'er by als ons bataillion de Oostenrykers by de Segeschutters windmolen attakeerde; zo stonden wy, en zo marcheerden wy 'er op los. Heidaar! holla! Waar is de vyand? Heruit! heruit!

MOLKUS.

Zagt, zag, broeder! dat is geen windmolen: daar wonen vrouwen.

DE BARON.

Vrouwen? Dé Hemel beware my! liever wil ik Kroäaten attakeren.

MOLKUS.

Dan denkt gy als ik.

DE BARON.

Als ik van vrouwen hoor loop ik als een Engelschman.

MOLKUS.

Dan denkt gy als ik.

DE BARON.

Liever wil ik myn andere been ook verliezen.

MOLKUS.

Waar is u dan het been afgeschoten?

DE BARON.

By Kollin.

MOLKUS.

By Kollin? Daar heb ik juist het myne ook verloren.

DE BARON.

De duivel haal' de beenen, als het hart nog maar frisch is! Kom, broeder! laten wy famen eens drinken.

Hy haalt eene fles uit zyn' zak.

F

MOLKUS

32 DE VERWARDE SCHAKING,

MOLKUS.

Voor my op de gezondheid van den ouden Frits!

DE BARON.

Lang leev' Frits!

Hy drinkt en geeft Molkus de fles.

MOLKUS.

By Kollin hielp ik onder den generaal Hulsen het kerkhof attakeren.

DE BARON.

Ik was onder de brigade van Manstein.

MOLKUS.

Dan hebt gy met de Pandoeren herom gehouwen.

DE BARON.

Ziet gy dien kruishouw niet op myn' wang?

MOLKUS.

De duivel haal' de Pandoeren!

Hy drinkt menigvuldiger.

DE BARON.

Voor Schweidnitz was ik 'er by toen men de watersterkie beftormde.

MOLKUS.

Voor Olmutz heb ik in de loopgraaven gevochten.

DE BARON.

By Gibau wierden wy van Laudon geëttakeerd, als wy onder Ziechen een transport konvoyeerden.

MOLKUS.

In de engte van Krenau hebben wy braaf gezweet.

DE BARON.

Wat Krenau! By Leuthen ging het warm toe.

MOL-

MOLKUS.

Maar broeder! gy fchynt my nog zo jong te zyn, en hebt reeds den geheelen zevenjarigen oorlog bygewoond.

DE BARON.

Broeder! ik ben een oude kuaap: de wyn heeft my jong gehouden. Drink, broeder! drink! Wie jong blyven wil moet drinken.

MOLKUS.

Ja, ja moet drinken.

Hy drinkt.

DE BARON.

Geen vrouwen en veel wyn: dat maakt frisch bloed.

MOLKUS.

Ja, ja, veel wyn.

Hy drinkt.

DE BARON.

Hoe komt gy hier in hujs by de vrouwen? Liever wilde ik in de barak liggen.

MOLKUS.

Hoe ik by de vrouwen kome? Ik houd hier schildwacht.

DE BARON.

Schaam u, kameraad! gy hebt zo menigmaal voor de generaalstent op schildwacht gestaan, en nu by vrouwen!

MOLKUS.

Wat zal men doen, kameraad! men moet zich naar den tyd schikken. Twee beenen behoren in het veld: één been in de winterkwartieren.

34 DE VERWARDE SCHAKING,

DE BARON, *zich dronken veinzende.*

Denkt gy dat? Neen, broeder! Wie met vrouwen om-
gaat moet ten minsten twee beenen hebben.

MOLKUS, *dien de wyn begint te bevangen.*

Twee tongen waren hem nodiger.

DE BARON.

Wie nog een paar gezonde armen heeft moet vechten ;
dierhalven nam ik dienst onder de Hesen.

MOLKUS.

Onder de Hesen?

DE BARON.

En ging naar Amerika.

MOLKUS.

Met één been?

DE BARON.

Zie eens, broeder! ik rekende uit dat ik nog maar één
been verliezen kon.

MOLKUS.

Waarom dat?

DE BARON.

Omdat ik het andere reeds by Kollin kwyt geraakt ben.

MOLKUS.

By myn ziel! gy hebt gelyk. Gy zyt een braaf kaerel:
lang moet gy leven!

Hy drinkt.

DE BARON.

Maar ik wil toch liever drie veldflagen winnen, als één
op de zee zwerven.

MOLKUS.

De zee moet verduiveld nat zyn.

DE BARON.

En altoos dronken, altoos dronken.

MOLKUS.

De zee?

DE BARON.

Ja, broeder! zo als ik zeg. Men wil, by voorbeeld, hier heen sturen; maar de zee wil niet, en men wordt daarheen gesmeten. (*Hy zwaait naar Nancy's kamer.* Nu wilt gy weder daarheen laveren; maar dan komt 'er een golf en werpt u straks op een klip.

Hy sloot aan de deur dat zy open springt.

MOLKUS.

Ha! ha! ha! Neem u in acht, kameraad! gy loopt op een zandbank.

DE BARON.

Ik geloof dat ik reeds vast zit. Heidaar! help! help!

MOLKUS.

Ha! ha! ha! ik zeg u, de kust is alleen door vrouwen bewoent.

DE BARON.

Laten zy komen: als ik een glaasje gedronken heb ben ik in 't geheel niet bang voor haar.

MOLKUS.

Ik mag haar ook wel lyden als de wyn my vrolyk maakt.

DE BARON.

Ik doe noodschoten. Pif! paf! pof!

F 3

MOL-

MOLKUS,

Ha! ha! ha! Pif! paf! pof!

REIDEN.

Pif! paf! pof!

VYFDE TOONEEL.

DE BARON, MOLKUS, LIZETTE.

LIZETTE.

Myn Hemel! welk een verschriklyk alarm! Denkt gy, bezopen kaerel! dat hier een zoetelaarstent is?

DE BARON, *stil.*

Lizette! ik ben de baron van Wellinghorst,

LIZETTE.

Ha! ha!

MOLKUS.

Recht, Lizette! gy zyt eene zeer aartige zoetelaarster!

LIZETTE.

Freule! kom toch eens schieelyk hier.

ZESDE TOONEEL.

DE BARON, MOLKUS, LIZETTE, NANCY.

NANCY.

Wat is het?

LIZETTE.

Hier is een beschonkene dien gy nuchteren maken zult.

DE BARON.

Lieve Nancy! de liefde speelt komedie.

NANCY

NANCY.

Ach! is het mogelyk!

LIZETTE, *zich by Molkus voegende.*

Nu, Molkus! hoe gaat het?

MOLKUS.

Altoos zo goed als op twee beenen. schoon kind!

DE BARON, *zich by Nancy voegende.*

De oogenblikken zyn dierbaar. Ik bemin u onuitspreeklyk.

LIZETTE.

Is dat een oude krygskameraad van u?

MOLKUS.

Wy hebben famen voor Praag gelegen.

DE BARON.

Kan ik my met eenige hoop vleijen?

NANCY.

Ach!

DE BARON.

Mag ik deze zucht tot myn voordeel uitleggen?

NANCY.

Kan ik het u beletten?

LIZETTE.

Daar ging het zeker warm toe.

MOLKUS.

Pif! paf! pof! Hier Pandoeren en daar Kroāaten.

DE BARON.

Wilt gy myne echtgenootte zyn?

NANCY.

Myne moeder zal het nooit toe staan.

LIZETTE.

Ik heb myn leven geen Pandoeren gezien.

MOLKUS.

Die kaerels hebben den duivel in 't lyf.

DE BARON.

Werp u dan in myne armen.

NANCY.

Zonder de toestemming myner moeder, nooit!

MOLKUS.

Doch als een Pandoer een lief meisje ziet... by voorbeeld u, Lizette!...

LIZETTE.

Nu?

MOLKUS.

Dan wordt hy mak als een lam.

LIZETTE.

Ei!

DE BARON.

Morgen werpen wy ons aan de voeten uwer moeder, en verkrygen vergeving.

NANCY.

Wie om vergeving bidt heeft toch vooraf gezondigd.

MOLKUS.

By myn ziel! gy zyt een knappe meid.

LIZETTE.

Waarlyk?

DE BARON.

Zo gy my beminde...

MOLKUS.

MOLKUS.

Zo gy my beminde...

NANCY.

Heeft myn hart my niet verraden?

LIZETTE, *Molkus om de kin strelende.*

Denkt gy dan dat ik u haat.

DE BARON.

Vlugt dan deze nacht, en morgen zyt gy eeuwig de myne.

MOLKUS.

Gy haat my niet, kleine heks?

NANCY.

Ik wordt van honderd oogen bewaakt.

LIZETTE.

Wie kan den dapperen Molkus zien, en onverschillig blyven?

DE BARON.

De liefde tovert die allen blind.

MOLKUS.

Is dat waar, geef my dan een' kusch.

LIZETTE.

Als gy my belooft te trouwen.

DE BARON.

Mag ik deze nacht eene poging doen om u te schaken?

MOLKUS.

Trouwen? Ha! ha! ha! Ik ben myn leven nog niet getrouwd geweest.

LIZETTE.

Beproof het maar: wy zullen als tortelduiven samen leven.

MOLKUS.

Als tortelduiven! Ha! ha! ha!

DE BARON.

Heb ik uwe toestemming?

NANCY.

Ik vertrouw u myne onschuld.

MOLKUS.

Maar de kusch, de kusch!

LIZETTE *kuscht hem.*

Nu, daar hebt gy den kusch.

DE BARON, *Nancy omhelzende.*

Goddelyk meisje!

MOLKUS *ziet zulks.*

Heidaar, kameraad!

DE BARON.

Wat is het, broeder?

MOLKUS.

Gy loopt storm voor Schweidnitz.

DE BARON.

De vesting is ons!

MOLKUS.

Viktoria! Laat ons viktoria schieten. Pif! paf! poff!

MEVR. BROMBACH, *van buiten.*

Laat maar uitspannen.

LIZETTE.

Ó Hemel! de oude komt!

NANCY.

Ach! myne moeder!

DE BARON.

Waar vlugt ik heen?

LIZETTE.

Zy is reeds voor de deur.

MOLKUS.

Viktoría! de oude komt!

DE BARON.

Is het vengster hoog?

LIZETTE.

Een enkele verdieping: het gaat in den tuin.

DE BARON.

Tot wederziens, lieve Nancy!

Hy springt op een' stoel, en van den stoel uit het vengster.

NANCY.

Ach! zo hy zich maar niet bezeert!

MOLKUS.

Hei, kameraad! waar wilt gy heen?

Z E V E N D E T O O N E E L.

NANCY, LIZETTE, MOLKUS, MEVROUW

BROMBACH.

MEVR. BROMBACH.

W at is hier voor een geweld? Als de kat niet te huis is springen de muizen op tafel en banken.

LIZETTE, *fil.*

Den stoel heeft zy vergeten!

MOLKUS.

Viktoría! de oude kat is gekomen.

MEVR. BROMBACH.

Molkus! zyt gy beschonken?

MOL-

MOLKUS.

De kaerel heeft maar één been, en springt als een eekhoorn.

MEVR. BROMBACH.

Wie heeft hem te drinken gegeven?

NANCY.

Ik niet.

LIZETTE.

Ik ook niet.

MEVR. BROMBACH.

Ga, dronkaart! leg u te slapen.

MOLKUS, *tegen Lizette.*

Kom dan, kleinè bruid! wy gaan naar bed.

MEVR. BROMBACH.

Zyt gy dol?

LIZETTE.

Morgen, lieve Molkus! morgen.

MOLKUS.

Morgen zal de veldprediker komen: — „Hans Molkus! wilt gy het meisje hebben?” — Ja. — „Lizette Neuswys! wilt gy Hans Molkus trouwen?”

LIZETTE.

Neen.

MOLKUS.

Ja. Nu, goede nacht, kindlief! goede nacht, slaap wel.
Hy zwaait naar het vengster.

MEVR. BROMBACH.

Waar wilt gy heen?

MOL-

MOLKUS.

Ik wil zien waar myn kameraad gebleven is.

MEVR. BROMBACH.

Uw kameraad?

MOLKUS, *uit het vengster roepende:*

Heidaar! Jurgen Vrolyk! waar zyt gy?

LIZETTE, *hem van het vengster trekkende.*

Gy zyt verkeerd: dáár is de deur.

MOLKUS.

Ik kan toch myn' kameraad niet in de steek laten.

MEVR. BROMBACH.

Wat zal dat beduiden?

NANCY.

Hy is befchonken.

MOLKUS.

Befchonken hier, befchonken daar! Hy heeft voor

Schweidnitz de watersterkte bestormd: by gevolg....

LIZETTE, *hem naar de deur trekkende.*

Bygevolg moet gy gaan slapen.

MOLKUS.

Wy moeten toch eerst viktorie schieten.

LIZETTE.

Schiet buiten zo veel gy wilt.

Zy werpt hem de deur uit.

MOLKUS, *buiten.*

Pif! paf! pof!

AGT.

94 DE VERWARDE SCHAKING.
AGTSTE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, NANCY, LIZETTE.

MEVR. BROMBACH.

Is niemand hier geweest?

NANCY.

Geen mensch.

MEVR. BROMBACH.

Zie my eens aan. (*Nancy slaat de ooggen neder.*) Kunt gy zweren?

NANCY.

Lizette! kan ik zweren?

LIZETTE.

Waarom niet? Ik wilde wel eens weten, hoe iemand hierin had kunnen komen: heeft de bezopen kaerel niet altoos voor de deur gezeten? Heeft hy ons niet met zyn tabak berookt als de studeerlamp van een' geleerden? Ruikt gy dan niets, mevrouw? Tabak en brandewyn: het stinkt hier immers als in een wachthuis.

MEVR. BROMBACH.

Waarom bleeft gy niet op uw kamer?

LIZETTE.

Wy wilden u te gemoet gaan toen wy het rydtuig hoorden aankomen.

MEVR. BROMBACH.

Hoe maakt het Mops?

LIZETTE.

Hy sluimert zoet.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Het wordt laat, kinderen! gaat naar bed.

LIZETTE.

Zal ik mevrouw niet eerst uitkleden?

MEVR. BROMBACH.

Neen.

NANCY.

Zal ik mama het avondgebed niet voorlezen?

MEVR. BROMBACH.

Neen; gy zult naar bed gaan: ik zal nog wat opblyven: het is een schoone, heldere nacht, en ik versta my een weinig op de sterrekunde: ik ken den grooten beer en den Jakobsstaf.

LIZETTE, *stil.*

♠ Wee! waar blyft onze Venuswachter!

NANCY, *haare moeder de hand kuschende.*

Goede nacht, lieve mama!

MEVR. BROMBACH.

Ga, myn kind! en doe uw best om niet zo veel te slaapen; denk aan de bespotting die men u heden aangedaan heeft: dan hebt gy stof genoeg tot eene slaaplooze nacht.

NANCY.

Eene bespotting?

MEVR. BROMBACH.

Hebt gy den onbeschaamden boef en zyn' poederzak reeds vergeten?

NANCY.

Ach! ik wist niet dat men een meisje bespotte, als men haar trouwen wil.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Hy u trouwen? Een jonge die pas van de school komt! een meisje dat nauwelijks de pop ontwasfchen is!

NANCY.

Zeker, lieve mama! hy wil my trouwen.

MEVR. BROMBACH.

Zo? Hoe weet gy dit dan?

NANCY.

Ik... vermoed zulks.

MEVR. BROMBACH.

En ik vermoed dat gy eene zottin zyt.

LIZETTE.

Trouwen? Waar denkt gy aan, freule? Men komt, men ziet, men bemint. Eerst eene vlam, vervolgens koolen en dan asch. Wee het meisje dat van haar hart een doofpot maakt.

MEVR. BROMBACH.

Recht, Lizette! verklaar haar dit kapittel nog een weinig nader by het uitkleden. Voort, naar bed.

LIZETTE.

Naar bed, naar bed.

NEGENDE TOONEEL.

MEVR. BROMBACH.

Haast zal het uur der beproeving slaan. Gehoorzaam, mynheer Piffelberg! onderwerping! Wie als minnaar eene verkoudheid vreest, zou die als echtgenoot in eene winter-nacht den doktor halen als ik éénsklaps ziek wierd? Naar
my

my zal hy zich voegen; maar ik my niet naar hem. In 't kort, zo ik hem vergeefs den tuinsleutel gaf, dan blyft deur en hart voor hem gefloten. Wie voor de derdemaal zich op de galei begeeft, om zich aan de roeibank te laten smeden, verdient in 't geheel geen medelyden. Ik zal het licht uitdoen, om zyne alleenspraak te kunnen beluisteren. (*Zy doet het licht uit.*) Beken het maar, Salomé! gy wenscht dat het avontuur goed moge aflopen; want de zwaarigheid dat gy reeds agt-en-veertig jaaren telt... St!... om 's Hemels wil, dat het niemant hore! de ouderdom ver-raadt zich, helaas! genoeg, zonder dat de tong zich daarin behoeft te mengen. Wat is dat? Hoe ruisfchen de boonen zo onder het vengster? Het komt my voor als of ik het vengster zag hoorde kraken... Ja, waarlyk, ik bemerk aan den togt dat het zich meer en meer opent... Zou Piffelberg... om my een bewys van zyne verliefde ge-hoorzaamheid te geven... zelfs door het vengster willen inklimmen? dit ware allerliefst!... dit zou hem myne ge-heele hoogachting doen verwerven... Hoor! hoor!... Ik moet eens zien hoe hy zich houdt.

T I E N D E T O O N E E L.

MEVROUW BROMBACH; DE BARON *opent zegt*
het vengster en sleeft zyn hoofd binnen.

Pst! pst!... Alles is stil, alles duister... Ik durf het wagen. (*Hy komt binnen, nog als een invalide gekleed, behalven het houten been.*) Daar ben ik nu; maar wat verder? Het is zo duister dat men geen hand voor oogen

G

zien

zien kan. Daar aan de rechterhand is de deur.....

Pst! pst!

MEVR. BROMBACH, *achter op het tooneel.*

Pst! pst!

DE BARON.

Ik kryg antwoord. (*Hy roept.*) Is hier iemand?

MEVR. BROMBACH, *met eene veranderde stem.*

Ik ben hier.

DE BARON.

Myne geliefde?

MEVR. BROMBACH.

Ja.

DE BARON.

♠ Schielyk! kom in myne armen!

MEVR. BROMBACH.

Hier! hier!

DE BARON.

Waar? waar? (*Hy omhelst mevrouw Brombach.*) Ik houd u in myne armen, en geen magt op aarde zal my u weder ontrukken.

MEVR. BROMBACH.

Ach! dat is Piffelberg niet!

DE BARON, *haar loslatende.*

Voor den duivel! dat is Nancy niet!

MEVR. BROMBACH.

Help! help! dieven! dieven!

DE BARON.

Dat zal een kluchtige historie worden!

ELFDE TOONEEL:

MEVROUW BROMBACH, DE BARON; MOLKUS,
met licht.

MOLKUS.

Wat is hier te doen?

DE BARON.

Wel fatans! het is de oude!

MOLKUS.

Ei, kameraad! hoe komt gy aan het gezonde been?

MEVR. BROMBACH.

Wie zyt gy, mynheer? Wat wilt gy hier?

DE BARON, *verlegen.*

Ik heb... reeds lang... gewenscht met u... bekend te zyn.

MEVR. BROMBACH.

En daarom moest gy het vengster inklimmen?

DE BARON.

Indien ik alles zeggen dorst... Zo ik het geluk konde hebben... u zonder getuigen te spreken....

MEVR. BROMBACH, *tegen Molkus.*

Zet het licht neder, en ga heen.

MOLKUS.

Maar zeg my eens, kameraad! waar hebt gy uw been weder gekregen? Bezorg my het myne ook weder.

MEVR. BROMBACH.

Ga slapen: ik beveel het u.

MOLKUS.

Die kaerel is een duizendkunstenaar!

Hy zet het licht op de tafel en gaat heen.

100 DE VERWARDE SCHAKING,
TWAALFDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, DE BARON.

MEVR. BROMBACH.

Nu, mynheer! thans zyn wy alleen.

DE BARON, *stil*.

Wat zal ik haar zeggen?

MEVR. BROMBACH.

Ik ben uiterst begerig te weten hoe het komt dat juist op het uur dat ik den heer Piffelberg verwachtte, gy hier verschynt, en op zulk eene wonderbaare wyze.

DE BARON.

De heer Piffelberg?... Juist daarom, mevrouw! juist omdat ik weet dat de heerschappy, die de natuur uwe schoonheid verleende, zich ook tot een' man uittrekt, die my zeer na bestaat.

MEVR. BROMBACH.

Zeer na bestaat? Hoe zo?

DE BARON.

Ach, mevrouw! gy ziet in my een' speelbal des noodlots: een ongelukkige vrucht van den wellust.

MEVR. BROMBACH.

Een bastaard?

DE BARON.

De heer Piffelberg is myn vader.

MEVR. BROMBACH.

Uw vader?

DE BARON.

Myne moeder was zyne huishoudster, en nog iets meer. toen haare schoonheid verwelkt was verftiet hy haar, die wreedart! zy ging de wyde waereld in, en voedde zich en my met gebedeld brood.

MEVR. BROMBACH.

Zo gaat het als men van het pad der deugd afwykt.

DE BARON.

Ik wierd groot, en nam dienst. Ik heb in Rusland tegen de Turken gevochten, en in Frankryk tegen de Keizerlyken: de lidtekens in myn gezicht zyn getuigen van myn' moed.

MEVR. BROMBACH.

Wierd uw vader daardoor niet getroffen?

DE BARON.

Hoe dikwyls heb ik de tederste brieven aan hem gefchreven! doch nooit de geringfte ondersteuning gekregen.

MEVR. BROMBACH, *ftik.*

Die arme jongman! hy treft my.

DE BARON.

Een toeval bragt my eindelyk in deze stad. Ik vernam dat myn vader het gewoone lot der geenen ondergaan had, die u, mevrouw! zien: dat hy u beminde, u aanbad.

MEVR. BROMBACH.

Minder poëzy, als ik u verzoeken mag.

DE BARON.

Ik vernam terzelfder tyd dat gy de beminlykfte, weldadigfte mevrouw waart, welke ooit door de moederlyke

handen der natuur gevormd wierd. Een straal van hoop ging in myne ziel op: ik besloot my by u te vervoegen.

MEVR. BROMBACH.

Maar waarom dan juist door het vengster geklommen? en spraakt gy in 't duister niet van eene geliefde?

DE BARON.

Zult gy het my vergeven dat ik, van alle hoop ontbloot, niet dadelyk tot u durvende naderen, my by Lizette, uwe kamenier, vervoegde, en dat ik deze nacht met haar de middelen wilde beramen om uw zagt, gevoelvol hart voor een' ongelukkigen in te neemen, die de vermindering zyn'er rampen u gaarne wilde verplicht zyn?

MEVR. BROMBACH.

Het was dierhalven Lizette die gy verwachtte?

DE BARON.

Wie anders, mevrouw? Zy is het, die my het bekoorlyke beeld van alle uwe deugden in een Hemelsch licht gemaald heeft; zy is het die my hopen liet dat gy de magt, die gy op myn' vader hebt, tot voordeel eens jongelings zoudt gebruiken, die zich minder rampzalig acht sedert zyn vader met u zo naanw veréënd is.

MEVR. BROMBACH.

De jonge mensch spreekt wel. (*Overluid.*) Nu, ik be-
loof u iets voor u te doen.

DE BARON, *haar de hand kuschende.*

Verheug u, arme Frits! de schoone mevrouw Brom-
bach ontfermt zich over u!

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Ik verwacht uw' vader alle oogenblikken: gy zult getuige zyn....

DE BARON.

o Neen! neen! Ik wil alles uw vermogen en niets aan de stem der natuur verplicht zyn. Sta my toe dat ik...

MEVR. BROMBACH.

Toch niet; gy zult blyven.

DE BARON.

Myn vader mogt... als hy my zo plotsling...

MEVR. BROMBACH.

Ik zal hem eens recht de waarheid zeggen.

DE BARON.

Ik ken hem: hy is halfstarrig.

MEVR. BROMBACH.

Weet gy dan niet dat de liefde ook leeuwen aan zyden draaden leidt?

D E R T I E N D E T O O N E E L.

MEVR. BROMBACH, DE BARON, PIFFELBERG.

PIFFELBERG.

Nu, hier ben ik. Hagel en vuursteen! welk eene koele nacht!

DE BARON, *stil.*

Sta my nu by, onbeschaamdheid!

MEVR. BROMBACH.

Welkom, mynheer! gy zyt een onnozele bloed. Gy hebt my nog geen woord gezegd dat gy kinderen hebt.

PIFFELBERG.

Ik kinderen?

MEVR. BROMBACH.

Dat een zoon van u in de waereld omzwerft, dien gy het gebrek ten prooi geeft.

PIFFELBERG.

Een zoon? van my?

MEVR. BROMBACH.

En, indedaad, een recht knap jongman, die wel verdient dat men zich een weinig om hem bekommert.

PIFFELBERG.

Wilt gy met my spotten?

MEVR. BROMBACH.

Kent gy dezen jongeling?

PIFFELBERG.

Ik heb hem myn leven niet gezien.

DE BARON, *aan zyne voeten.*

Ja, myn vader! verloogchen de stem der natuur niet; herken in my uw' zoon, uw' ongelukkigen Frits!

PIFFELBERG.

Wat duivel! spelen wy hier komedie?

DE BARON.

Ach! tot heden is het een treurspel geweest, laat het in een blyspel eindigen. Sla uwe vaderlyke armen om my heen, en laat de traanen van vaderliefde op myne wangen nederrollen.

PIFFELBERG.

Jongman! zyt gy dol!

DE BARON.

Uwe wreedheid zal my nog van het verstand beroven!

MEVR. BROMBACH.

Wilt gy nog langer uw verfteend hart voor het zagt gevoel der natuur fluiten?

PIFFELBERG.

De kaerel is een zot die my voor een' zot houdt.

DE BARON.

Gy hoort het, mevrouw! hy verftoot my, my, de zoon zyner huishoudster, die hem zo trouw bemind, die zyne was en zyne keuken zo belangloos bezorgd heeft! Hy wil myn' ramp! hy wil myn dood!... Welaan, gruwzaame vader! morgen zal men myn bloedig ligchaam uit den ftroom opvifchen! morgen zal men wee! wee! over u roepen!... Ha! reeds zie ik hoe de duivel zyne klauwen uitftrekt om my te grypen!... Voort, voort, naar het water! (*ftil.*) Wacht, ik zal u nog wel beter krygen.

Hy gaat fchielyk heen.

VEERTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, PIFFELBERG.

MEVR. BROMBACH.

En gy laat hem gaan?

PIFFELBERG.

Hy mag naar den duivel lopen! De kaerel is uitzinnig. Waarom laat de regering zulke dolle honden niet opfluiten?

MEVR. BROMBACH.

Uitzinnig? Neen mynheer! hy sprak zeer verftandig.

PIFFELBERG.

Maar hagel en vuursteen! daar in is immers zo weinig verftand als in een windroer. Wie geen huishoudster heeft kan geen zoon hebben, en wie geen zoon heeft kan geen vader zyn.

MEVR. BROMBACH.

Gy bedriegt my. Het is zeer waarschynlyk dat hy u behoort.

PIFFELBERG.

Waarom dan? Omdat hy een hupsch kaerel is?

MEVR. BROMBACH.

Wat reden kon hy hebben zich juist voor uw' zoon uit te geven?

PIFFELBERG.

Dat mag fint Hubertus weten!

MEVR. BROMBACH.

Voor eerst zyt gy niet ryk.

PIFFELBERG.

Helaas! neen.'

MEVR. BROMBACH.

* Ten tweeden hebt gy een verfteend hart.

PIFFELBERG.

Wat element! moet men dan een vondelinghuis aanleggen om den roem van een teder hart te verwerven? Ik mag die harten niet lyden waarin ieder bloem zich afdrukt, en ieder traan een' kuil graaft.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Wat voordeel kon hy dierhalven van zulk een bedrog verwachten?

PIFFELBERG.

Ik zeg u nog eens, dat weet de heilige Hubertus beter dan ik. De kaerel is een bedrieger; mischien heeft hy de pynbank doorgetaan: wie weet wat hy in zyn schild voert!

MEVR. BROMBACH.

Als hy nu in het water springt?

PIFFELBERG.

Het heeft geen gevaar.

MEVR. BROMBACH.

Als hy nu morgen dood is?

PIFFELBERG.

Dan wil ik gedoemd zyn myn leven lang musfchen te schieten en mollen te vangen.

MEVR. BROMBACH.

Mynheer Piffelberg! ik zie gy bezit meer arglistigheid dan ik verwacht had.

PIFFELBERG.

De duivel haal' my, mevrouw! 'er is niet zo veel arglistigheid niet in my als men kruid op de pan doet.

MEVR. BROMBACH.

Weet gy ook dat myne kamenier den jongman kent?

PIFFELBERG.

o Dat wil ik wel geloven! de kameniers hebben zo veele kennissen.

MEVR. BROMBACH.

En dat zy bygevolg in staat is uwe huigchelary te ontmaskeren?

PIFFELBERG.

Myn geweten is altyd zo blank als myn geweer.

MEVR. BROMBACH.

Dat zullen wy aanstonds horen. (*Zy opent de deur en roept:*) Lizette! zyt gy reeds te bed?

LIZETTE, *achter de schermen.*

Neen, mevrouw!

MEVR. BROMBACH.

Kom dan eens even hier.

VFTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, PIFFELBERG, LIZETTE.

LIZETTE.

Hier ben ik: wat beveelt gy?

MEVR. BROMBACH.

Gy zyteen braaf meisje! gy houdt nachtlyke byéénkomsten.

LIZETTE.

Ik, mevrouw?

MEVR. BROMBACH.

Gy laat de jonge kaerels door het vengster klimmen.

LIZETTE, *stil.*

ô Wee! ô Wee!

MEVR. BROMBACH.

Echter wil ik het u voor ditmaal vergeven, indien gy zonder omwegen bekend. Waar hebt gy den jongman leren kennen?

LIZETTE.

Hier... in huis... hy was... zo vrindeelyk... zo gediensfig...

MEVR. BROMBACH.

En hoe weet gy dat hy de zoon van mynheer Piffelberg is?

Lizette is zeer verwonderd.

PIFFELBERG.

Spreek op: ik wil weten wat daar achter steekt; want, kort en goed, ik duld niet dat de eerste de beste galgenwogel zich onbeschaamd voor myn' zoon uitgeeft.

LIZETTE.

Heeft hy u dan zelf bekend... dat deze heer zyn vader is?

MEVR. BROMBACH.

Voorzeker; hy verzocht myne voorspraak, en beriep zich op u.

LIZETTE.

Nu, wanneer hy het geheim reeds zelf verraden heeft, dan moet ik wel bekennen dat hy indedaad de eer heeft met den heer Piffelberg in naauwe betrekking te staan.

PIFFELBERG.

Met den duivel; maar niet met my!

MEVR. BROMBACH.

Daar hebben wy het! Hebt gy bewyzen, Lizette?

LIZETTE.

Ó Ja!.. want... maar men kan alles zo niet zeggen.

PIFFELBERG.

Voor den dag met de logens!

MEVR BROMBACH.

Mischien kent gy zyne moeder?

LIZETTE.

Zyne moeder?... Ja, zy is eene verre bloedverwante van my.

MEVR. BROMBACH.

Nu, mynheer Piffelberg?

PIFFELBERG.

Voetangels! draaijeryën! Ik wil my met erwten laten doodschieten, als aan dat gantsche gefnap een woord waar is.

MEVR. BROMBACH.

Eene oprechte bekentenis had u veelligt vergiffenis doen verkrygen. Maar nu, wat moet ik denken? Voorzeker zwerven 'er nog meer diergelyke knaapen van u in de wereld om; wie weet hoe menig arm, bedrogen meisje uwe ongetrouwheid beschreit!

PIFFELBERG.

De duivel haal' my, mevrouw! myne onschuld is zo rein, dat ik nog deze nacht een' schat graven kon.

LIZETTE.

Ik wilde toch niet mede in den cirkel staan.

Z E S T I E N D E T O O N E E L.

MEVROUW BROMBACH, PIFFELBERG, LIZETTE;

DE BARON, *als een vrouw gekleed, met een' sluifier voor het gezicht.*

DE BARON.

Vind ik u eindelyk, ongetrouwe! ben ik eindelyk achter uwe sluikery gekomen!

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Wat is dat?

LIZETTE.

Weder een nieuwe vertoning.

DE BARON.

Is dat het loon myner getrouwheid en standvastigheid?

Is dat de vervulling uwer eden?

PIFFELBERG.

Hagel en vuursteen! ben ik dan in een dolhuis gekomen?

MEVR. BROMBACH.

Wie zyt gy, jufvrouw? Wat wilt gy?

DE BARON.

Vergeef, mevrouw! eene ongelukkige, die op het gruwelykste bedrogen wierd. Duizendmaal heeft die heer my eene eeuwige liefde gezworen, duizendmaal heeft hy my beloofd te trouwen. Dezen ring gaf hy my tot onderpand zynner trouw.

Hy weent.

MEVR. BROMBACH.

Is het mogelyk!

PIFFELBERG.

Wyf! zyt gy van den duivel bezeten?

DE BARON.

Zo? ben ik nu van den duivel bezeten? maar toen gy aan myne voeten laagt, en my met suikerzoete woorden van myne onschuld beroofde, toen was ik een engel....

PIFFELBERG.

Een fatansengel!

DE BARON, *snikkende.*

En nu verftoot gy my, daar ik het pand der liefde onder myn hart draag!

PIFFELBERG.

Wat element! weder een kind!

MEVR. BROMBACH.

Ik sta verftomd.

DE BARON.

Reeds lang heeft men my gezegd dat gy op kromme wegen liept; doch ik wilde het niet geloven, en nam zelf de moeite u te befpieden; en toen ik u heden om middennacht als een dief uit het huis zag fluipen, ging ik u naar.

PIFFELBERG.

Wyf! ik ruk u de lastertong uit den hals!

MEVR. BROMBACH.

Zagt, mynheer! ik neem haar onder myne befcherming.

DE BARON.

Ach, lieve mevrouw! gy zyt grootmoedig en fchoon. Uw gezicht alleen kan den verrader nog tot eenige verontfchuldiging ftrekken.

PIFFELBERG.

Satan! kom maar buiten de deur, dan draai ik u den hals om en laat u in het tuchthuis zetten.

DE BARON.

Daar hoort gy het. Niet eens zyn eigen vleesch en bloed wil hy verfchonen! Ach, ik arm, ongelukkig meisje! wat zal ik beginnen! ik durf niet van hier gaan: hy vermoordt my!

PIFFELBERG.

Ja, gy havik! dat wil ik! gy kraaijengezicht! gy nachtuil!

MEVR. BROMBACH.

Wees gerust, jufvrouw! 'er zal u geen hair gekrenkt worden. Ga intusfchen by myne dochter: daar zyt gy in veiligheid.

DE BARON. *tegen Piffelberg.*

Ach, mevrouw! de faam zegt niet te veel van u, als zy u als de grootmoedigste dame roemt.

MEVR. BROMBACH.

Breng haar binnen, Lizette! *(stil.)* En laat haar de achterdeur uit: daar hebt gy den sleutel.

LIZETTE, *haar' lagch bedwingende.*

Zeer wel. Kom, jufvrouw!

DE BARON, *tegen Piffelberg.*

Vaar wel, wreedaart! Ach, gy nog altoos geliefde verrader!

ZEVENTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, PIFFELBERG.

PIFFELBERG.

Dat heeft men 'er van als men om middennacht niet gerust in zyn bed blyft. Louter verdoemde hekfery! De fatan heeft zeven booze geesten losgelaten.

MEVR. BROMBACH.

Gy zoudt my wel willen overreden dat de arme fatan vader van uwe bastaarden was.

H

P I F

PIFFELBERG.

De booze vyand mag my op den eerften kruisweg verworgen, als ik het wyf in myn leven gezien heb, even min als den vervloekten kaerel, die met alle geweld myn zoon zyn wil.

MEVR. BROMBACH.

Kort en goed, mynheer! met ons is het uit.

PIFFELBERG.

Maar onderzoek toch eerst...

MEVR. BROMBACH.

Wat is 'er te onderzoeken? Hier een zoon, en daar eene *maitres*.

PIFFELBERG.

De een verdient de galg en de andere het rad.

MEVR. BROMBACH.

Dan zouden zy u zekerlyk niets van onderhoud kosten.

AGTTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, PIFFELBERG, LIZETTE.

LIZETTE.

Ach, mevrouw! welk een ongeluk!

MEVR. BROMBACH.

Wat is het?

LIZETTE.

Ach! ik kan niet meer!

MEVR. BROMBACH.

Is het wyf in onmagt gevallen?

LIZETTE.

Zy is weggelopen.

MEVR. BROMBACH.

Nu, des te beter.

LIZETTE.

En heeft de freule medegenomen.

PIFFELBERG.

Daar hebben wy de grap!

MEVR. BROMBACH.

Wat? Spreek.

LIZETTE.

Als ik haar de achterdeur ontfloot... zo als gy bevolen hadt... wierp zy in ééns den mantel en sluijer weg, en toen zag ik dat het een jonge heer was, en toen zag ik dat hy freule Nancy in de armen nam, en als de wind met haar wegliep.

PIFFELBERG.

En de jonge heer was zwanger? Ha! ha! ha!

MEVR. BROMBACH.

Kost gy dan niet schreeuwen?

LIZETTE.

Ik wilde schreeuwen... toen trok hy een' dolk, en zette my dien op de borst, en zeide dat ik des doods was als ik het minste geluid gaf.

MEVR. BROMBACH.

Ach, ik ongelukkige moeder!.. Wat zal ik beginnen!... Myn kind! myn éénig kind!

PIFFELBERG.

Heb ik het niet vooruit gezegd? Louter bedriegery.

H 2

MEVR.

116 DE VERWARDE SCHAKING,

MEVR. BROMBACH.

Ach, beste heer Piffelberg!... y!... vlieg!... haal den rover in!

PIFFELBERG.

Zo? Ik dacht het was met ons uit?

MEVR. BROMBACH.

Ik heb u onrecht gedaan: vergeef eene ongelukkige, bedrogen moeder.

PIFFELBERG.

Zult gy my dan trouwen als ik u haar weder breng?

MEVR. BROMBACH.

Ja, ja.

PIFFELBERG.

Top! een woord, een woord. Ik wil zien of ik het haazenspoor vinden kan: hy zal omwegen nemen; maar ik zal hem vervolgen tot in zyn leger.

Hy vertrekt.

MEVR. BROMBACH.

Ga, Lizette! roep Molkus: hy moet 'er ook op uit, en gy ook; neem de nachtwachts te hulp. Loop!... vlieg!... Ach! ik wilde my de haren wel uit het hoofd rukken.

Zy gaat in haar kamer.

LIZETTE.

Ja, als zy 'er maar om uit te rukken had.

Zy vertrekt lagchende.

Einde des tweeden bedryfs.

D E R-

DERDE BEDRYF.

Het tooneel is als voren. Het is nacht.

EERSTE TOONEEL.

NANCY komt uit de kamer van den Baron, DE BARON volgt haar.

NANCY.

Nee, ik blyf niet op uw kamer.

DE BARON.

En waarom niet?

NANCY.

Ik weet niet waarom; doch myn gevoel zegt: Het voegt niet.

DE BARON.

Voegt het hier dan betér?

NANCY.

In eene openbaare zaal, waar ieder oogenblik iemant doorgaan kan, heeft het geen gevaar.

DE BARON.

Wat gevaar heeft het dan op myn kamer?

NANCY.

Dat weet ik niet; maar als ik daar met u alleen ben dan slaat my het hart: het slaat my hier ook wel; doch minder.

DE BARON.

Nu, is dan het hartkloppen eene zonde?

NANCY.

Ik weet niet; maar ik had eene gouvernante, die plag te zeggen: Hoed u voor alles waarby het hart klopt en het bloed in de wangen stygt.

DE BARON.

Zy had vermoedelyk een koud hart en geen droppel bloed.

NANCY.

Ik bid u, haal licht.

DE BARON.

Vreest gy voor spooken?

NANCY.

Anders wel; maar niet nu gy by my zyt.

DE BARON.

Nu, waarom zal ik dan licht halen?

NANCY.

Waarom? waarom? gy vraagt altoos waarom, en ik weet het niet; maar 'er is iets dat my toefluistert: Bid hem dat hy licht hale.

DE BARON.

En wat zegt dit iets, als ik u dit weiger?

NANCY.

Dan word ik ongerust.

DE BARON.

Uwe oogen lichten my genoeg.

NANCY.

Wie de duisternis zoekt wil kwaad doen.

DE BARON.

Kan men dan by het licht geen kwaad doen?

NANCY.

Neen, men schaamt zich voor zich-zelfen.

DE BARON.

Maar bedenk toch, lieve Nancy! Zo hier licht ware...
Drie schreden van hier woont uwe moeder: hoe ligt konden wy verrast en verraden worden!

NANCY.

Ach, Hemel! ik wenschte byna verraden te worden.

DE BARON.

Gy bemint my dierhalven niet?

NANCY.

o Ja; ik ben u van harten genegen; maar dat wy zo alleen by elkander zyn, is voorzeker niet goed.

DE BARON.

Hebt gy my niet beloofd myne gade te worden? en mogen man en vrouw niet by elkander zyn?

NANCY.

Man en vrouw wel; maar wy zyn geen man en vrouw.

DE BARON.

Nog weinige uren, en wy zyn het. Zodra de dag aanbreekt....

NANCY.

Ach, brak hy maar eerst aan!

DE BARON.

Uw ongeduld zal nog alles bederven. Men zal ons verrasfen, my u ontrukken, en dan zyt gy voor altoos voor my verloren.

NANCY.

Ik blyf u getrouw, zo waar ik leef.

DE BARON.

Heb medelyden met myne ongerustheid: kom op myn kamer.

NANCY.

Liever op de straat of op de markt.

DE BARON.

Wonderlyk meisje! als men eens met een' man wegloopt kan men immers ook wel op zyn kamer gaan.

NANCY.

Ben ik dan met u weggelopen? Ach! dat heb ik dom gedaan!

DE BARON.

Berouwt u de stap?

NANCY.

Byna. Wat zult gy van my denken? Gy moet my voor zeer lichtzinnig houden, en het is toch waarlyk de eerste maal dat ik met een' man weggelopen ben.

DE BARON, *glimlagchende*.

Ik geloof het gaarne.

NANCY.

Gy hebt my zo verrast, ik weet zelf niet hoe.

DE BARON.

Morgen is alle onrust vergeten. My schiet iets te binnen, om uwe kieschheid te verschonen: ik zal u in de slaapkamer van myn' hofmeester brengen.

NANCY.

In de slaapkamer van een' man? ...

DE BARON.

Van vyftig jaaren.

NANCY.

Dien ik niet ken.

DE BARON.

Ik zal by u blyven.

NANCY.

Maar hy zal slapen, en wy zyn toch alleen.

DE BARON.

Kluchtig meisje! 'er brandt eene nachtlamp voor zyn bed.

NANCY.

En als hy ontwaakt?

DE BARON.

Dan stel ik hem myne bruid voor.

NANCY.

Het ware toch beter dat hy in 't geheel niet fliep.

DE BARON, *glimlagchende.*

Goed, dan zal ik hem wekken.

NANCY.

Ga dan.

DE BARON.

Kom met my.

NANCY.

Nee, gy moet hem eerst wekken, en dan moet hy my zelf halen.

DE BARON.

Ook dat. Maar ik wilde u niet gaarne alleen hier laten.... doch het is in twee minuten gedaan. Verroer u toch niet van de plaats; en als 'er iemant door de zaal gaat, houd dan den adem in.

TWEEDE TOONEEL.

NANCY.

Heb ik dan nog adem? Het is my als of ik geheel geen lucht scheppen kan... Ik beef als een blad... Waarom zeide toch myne gouvernante: Alleen de booswicht siddert? Myn hart zegt my toch: De liefde is niets kwaads.

DERDE TOONEEL.

NANCY; MEVROUW BROMBACH komt stil uit haar kamer.

MEVR. BROMBACH.

Het is toch alsof ik hoorde spreken. (Zy luistert.) Neen, het is alles stil. *Mondieu!* hoe veel angst en kommer veroorzaakt my dat booze meisje! Heb ik haar maar eerst weder, dan zal ik haar op het oogenblik naar een klooster brengen.

Zy gaat weder binnen.

NANCY.

In een klooster? Neen, dan wil ik toch liever in de kamer van den baron gaan.

VIER.

VIERDE TOONEEL.

NANCY, DE BARON* FELIX, *in nachtgewaad, met eene lamp in de hand.*

DE BARON.

Hier, lieve heer Felix! hier is het lieve, beschroomde meisje.

FELIX.

Frits! Frits! wat hebt gy gedaan?

DE BARON.

Vraag my liever wat ik doen zal. Ik zal haar trouwen.

FELIX.

Na zulk eene daad moet gy dat ook.

DE BARON.

Myn Hemel! ik verlang ook immers niets anders. Draai uwe lamp maar eens om, en zie haar bekoorlyk gezicht.

NANCY.

Lieve, vreemde heer! zie myne onschuld: wees myn vader!

FELIX.

Een vader, myn kind! is nog ligter te bedriegen dan eene moeder.

NANCY, *tegen den Baron.*

Hoort gy het? Hy doet my verwytingen. Ach! dat snydt my door het hart: ik wil weder naar myne moeder; zy zal my in een klooster opsluiten... dáár zal ik altoos wenen... maar hier kan ik toch ook niet recht vrolyk zyn.

DE

124 DE VERWARDE SCHAKING,

DE BARON.

Beste heer Felix! hoor de stem der reinste onschuld!
Zo gy my ooit bemind hebt, sta my dan by.

FELIX.

Ik heb medelyden met uwe zwakheid; maar nog meer
met de onervarenheid van dit meisje. Ik wil u bystaan;
doch onder één beding.

DE BARON.

Ik stem in alles.

FELIX.

Gy moet, zodra het dag wordt, de moeder te voet val-
len, en om haaren zegen bidden.

DE BARON.

Gaarne! gaarne!

FELIX.

Tot zolang blyft de jonge jufvrouw onder myn opzicht.

NANCY.

Ach! nu ben ik weder gerust.

FELIX, tegen Nancy.

Wilt gy u aan my vertrouwen?

NANCY.

Met blydfchap! gy ziet 'er zo goed, zo eerlyk uit: ik
heb vertrouwen in u.

FELIX.

Ga dan in deze kamer, lief kind! ik volg u op het
oogenblik.

DE BARON.

Ga, Nancy! en fluijmer een weinig, zo gy kunt.

NAN-

NANCY.

Ik sluimeren? Voel hoe myn hart slaat. Zo was ik nog eens in myn leven te moede, toen ik de kinderziekte kreeg, en toen kon ik in 't geheel niet slapen.

VYFDE TOONEEL.

DE BARON, FELIX.

DE BARON.

Laat toch het arme, vreesachtige ding niet alleen.

FELIX.

Nog een woord aan u, jongeling! Maagdeneer is geslepen staal: één adem, en het verliest zyn' glans.

DE BARON.

Niet door den adem der liefde.

FELIX.

Juist daardoor het eerste. Dit meisje schynt een onbevlekt lam; zo dit een uwer gewoonlyke vryërytjes ware, en gy in staat waart haar na drie dagen aan uwe grilligheid op te offeren....

DE BARON.

Nooit.

FELIX.

Ik hoop het niet; want ik ken uw hart; maar ik moet u verklaren dat ik u in dit geval op het oogenblik verlaat, en den vloek uws vaders over u haal.

DE BARON.

Morgen is zy myne echtgenoot.

FELIX.

Zodra de moeder toefteent is zy uwe echtgenoot.

Z E S.

126 DE VERWARDE SCHAKING,
ZESDE TOONEEL.

DE BARON, FELIX; MEVROUW BROMBACH
treedt nogmaals in de deur.

MEVR. BROMBACH.

Het fchynt my toch... Jezus Maria! een geest!
Zy floot de deur digt.

ZEVENDE TOONEEL.

DE BARON, FELIX.

DE BARON.

Dat was de oude.

FELIX.

Hoe is het?... Die ftem fcheen my bekend.

DE BARON.

Gy hebt immers wel meer raaven horen krasfen.

FELIX.

Nu, ik ga by het arme, bevreesde fchepfel. Blyf gy
intusfchen waar gy kunt, en laat u niet weder by haar zien
voor gy de moederlyke toefteuning verworven hebt.

AGTSTE TOONEEL.

DE BARON.

Dat zal een weinig zwaar vallen; doch men moet het
beproeven. Wanneer de groote heeren begeerte tot eenig
gewest krygen, dan beginnen zy daarmede dat zy het weg-
ne-

nemen, en het verdrag komt dan wel achteraan. Nancy is in myne magt, dat is de hoofdzaak; en al ware mevrouw Brombach ook des duivels grootmoeder, haare klauwen zouden haar my niet ontrukken. Maar wat zal ik nu doen? By myne bruid mag ik niet, en slapen kan ik niet. Niets is vervelender op de waereld dan het verlangen eens verliefden: dan kruipt eene stonde; men loopt haar na, men loopt haar voorby, men wenkt, vergeefs, zy kruipt haaren slakkengang voort. Men wil haar opheffen en voortdragen: ach! zy is zwaar als lood; men spant wenschen voor: zy trekken niet; men slaat haar met den zweep des ongedulds: zy gaat niet. Van gebed en vloek verzeld is zy eindelyk daar: de minnaar omhelst zyn meisje, en nu loopt de andere stonde alsof zy dol ware: geen stem kan haar terug roepen, geen wensch kan haar inhalen: zy snelt voort, voort in de eeuwigheid, en.... somtyds neemt zy de liefde mede.

NEGEND E T O O N E E L.

DE BARON; LIZETTE *komt besclroomd door de middendeur.*

DE BARON.

Hoor ik daar iets? (*Hy hoest.*) Hm! hm!

LIZETTE.

Hm! hm!

DE BARON.

Dat is een vrouwelyk hoesten. (*Zigt*) Uit welk eene
 (choo-

fchoone borst komt die hoest?... Geen antwoord?....
Pst! pst!

LIZETTE.

Pst! pst!

DE BARON.

Van welke bekoorlyke lippen vloeit dit pst?

LIZETTE.

Zyt gy het, mynheer de baron?

DE BARON.

Baron? 'Er zyn zo veele baronnen: wien zoekt uwe stem?

LIZETTE.

Baron van Wellinghorst.

DE BARON.

Geraden. En gy?

LIZETTE.

Ik ben Lizette.

DE BARON.

Ach, Lizette! zyt gy het? Kom hier, laat ik u omhelzen: gy komt juist van pas om my den tyd te verdryven.

LIZETTE.

Waar is myne freule?

DE BARON.

In zekerheid by myn' hofmeester; maar waarom zwerft gy, kleine feeks! in de nacht om?

LIZETTE.

Mevrouw heeft my gezonden om u te zoeken.

DE BARON.

Hebt gy my dan gevonden?

LIZETTE.

Scherts niet; ik weet niet waar ik blyven zal.

DE BARON.

Blyf by my.

LIZETTE.

Breng my by myne freule.

DE BARON.

Dat kan niet.

LIZETTE.

Waarom niet?

DE BARON.

Zy is by myn' hofmeester, een oud, knorrig man.

LIZETTE.

Ach! moet ik dan weder by mevrouw Brombach gaan?

DE BARON.

Wie dwingt u daar toe?

LIZETTE.

Zy zal razen, schelden, kyven, en de Hemel zy my genadig, als zy bemerkte dat ik uwe spitsboeveryen begunftigd heb!

DE BARON.

Wees gerust: ik benoem u in dit plegtig uur, uit kracht van myn mannelyk gezag, tot wettig kamermeisje, of kamerjuffer, of kamermamsel myner gemalin, van nu af tot altoos; en tot bewys dat ik het waarlyk meen, geef ik u tot handgeld dezen kusch.

LIZETTE, *hem te rug flotende.*

Dat is gestolen geld: het behoort uwe bruid.

DE BARON.

Neem maar; ik sla deze munt ieder minuut nieuw.

LIZETTE.

Zy deugt niets, als de liefde niet haaren stempel daarop zet. Zonder scherts, heer baron! ik tred in uw' dienst: dit is niet meer dan billyk; want gy hebt my in deze verwarring gewikkeld.

DE BARON.

Nu ja, ik zal 'er u ook weder uitwikkelen.

LIZETTE.

Dat is de vraag niet; maar waar blyf ik thans? Aan myn rechterhand is de hel. (*Op de deur der kamer van mevrouw Brombach wyzende*) En aan myn linkerhand is de duivel.

Zy wylt op den Baron.

DE BARON.

Wat dunkt u, zo gy tot morgen in het vagevuur gingt?

LIZETTE.

Wat wil dat zeggen?

DE BARON.

Zie, daar is een kamertje, waarin ik my 's morgens laat poederen; 'er hangen een paar oude mantels in; in een' hoek staat een parapluie, en in een' anderen een lantaarn: wilt gy daar vernachten?

LIZETTE.

Liever daar dan by de oude toverheks.

DE BARON.

Kom, dan zal ik u 'er in laten, en zodra het dag wordt zal Nancy u verlossen.

LIZETTE.

Eene schoone gelegenheid tot boetbetrachtingen

DE BARON.

Slechts zolang men alleen is.

Hy brengt haar in het kamertje.

LIZETTE.

Ach! het is hier zo donker als in het graf.

DE BARON.

Laat uwe zwarte oogen lichten.

LIZETTE.

Mynheer! ik ben geen kat.

DE BARON.

Daar, zet u op dezen stoel en houd u dood stil. Goede nacht, schoone Lizette! slaap wel! (*Hy trekt de deur dicht*) Thans zal ik het huis doorzwerven als een spook, ieder muis wil ik beluisteren die achter de tapyten knaagt, ieder torretje dat achter de haardsteden piept.

T I E N D E T O O N E E L.

MOLKUS komt door de middendeur.

Liever wil ik een' vlugtenden husfaar nazetten dan een' minnaar die met zyn meisie wegloopt; een husfaarenpaard heeft toch maar vier beenen, maar zulk een kaerel heeft vleugelen. Daar heb ik nu in wind en regen de halve nacht rondgelopen; myn gezonde been is vermoeid, en myn houten met modder besmeerd; ik kan niet meer. Mynentwege mogen zy naar het woeste Arabië lopen, om springhaanen te eeten, als de heilige Johannes. Zal ik nu

binnengaan by de oude draak, en haar berichten dat ik niets gevonden heb? dan kwam ik uit den regen in den drop: liever wil ik deze nacht hier kamperen zo goed als ik kan. (*Hy zet zich in een' leuningstoel.*) Ei! dat ding is zo zagt alsof het voor een' podagrist gemaakt ware; nu, de Hemel zy gedankt! het podagra kan ik maar aan één' voet krygen.... Ach! nu word ik weder warm en wel... (*Hy geeuwt.*) De gestrenge heer slaap dient zich aan.... Het is zeker geen bed..., doch na zuik eene beweging.... Als ik in den zevenjarigen oorlog... op een' voorpost stond... heb ik menigmaal... wel op myn geweer geleund... en geknikt... geknikt....

Hy spreekt nog eenige onverstaanbaare woorden en valt in slaap.

E L F D E T O O N E E L.

MOLKUS, *slapende*, PIFFELBERG.

PIFFELBERG.

Alle myne windhonden zouden de haas niet inhalen. Het is een oude vos, hy heeft dit meer gedaan: men moet hem omsingelen en een jagtrit bepalen, anders gaat hy sehoot, en verslindt zyn hoen zonder barmhartigheid. Daar heb ik nu een geheel uur door dik en dun omgezworven: wat heb ik 'er van? Natte voeten, oorpyn en de jigt in den arm: zou ik my nu nog den kop van de oude laten warm maken? Wel bekoone u de maalyd! ik blyf liever hier tot het dag wordt, en beproef of ik op een' stoel een
wei-

weinig sluimeren kan. (*Hy tast rond en sloot aan den stoel waarop Molkus slaapt.*) Aha! daar is een stoel: nu zullen wy zien of na dit gewoel een oude weiman zonder wiegezang slapen kan.

Hy zet zich Molkus op den schoot.

MOLKUS, *ontwakende.*

Heidaar! de nachtmerrie rydt my!

PIFFELBERG.

Hagel en vuursteen! wat is dat?

MOLKUS *omvat hem met beide armen.*

Ik heb hem! ik heb hem!

PIFFELBERG.

Satan! laat my los!

MOLKUS.

De rover is gevangen!

PIFFELBERG.

Alle goede geesten loven God den Heer!

MOLKUS.

Breng licht! breng licht!

PIFFELBERG.

Gy zyt de vorst der duisternis.

MOLKUS.

Ik laat niet los; waar is de freule?

PIFFELBERG.

Satansklaauwen! laat los!

TWAALFDE TOONEEL.

PIFFELBERG, MOLKUS; DE BARON, *als een kelder knecht gekleed, met een' bult, een pleister op één oog en licht in de hand.*

DE BARON, *stammelende.*
Wat is hier voor een leven? Wat doet gy, mynheeren?

PIFFELBERG.

Ach, Molkus! zyt gy het?

MOLKUS.

Ach, mynheer Piffelberg! zyt gy het? Ik dacht het was de dief.

PIFFELBERG.

Ik dacht het was de duivel.

MOLKUS.

Waarom zette gy u toch op myn' schoot?

PIFFELBERG.

Liever wil ik in Abrahams schoot liggen, dan weder in den uwen zitten; ik ben gefchrikt dat al myn leden beven.

DE BARON.

Ik ben wel eerst sedert gisteren hier in huis; maar als het alle nachten zo onrustig toegaat, dan haal' de duivel den dienst. Wat wilt gy hier toch zo laat in de nacht?

MOLKUS.

Ik ben de gefchaaakte freule naargelopen.

DE BARON.

Naargehinkt, wilt gy zeggen.

PIFFELBERG.

Ik deed het zelfde.

DE BARON.

Hebt gy haar dan gekregen?

PIFFELBERG.

Vraag liever of ik een haas inhalen kan.

MOLKUS.

Wie weet in welk een hinderlaag zy zich verſchanst hebben!

DE BARON.

Als ik het nu eens wist?

PIFFELBERG.

Gy?

MOLKUS.

Gy?

DE BARON.

Gy moet my niet verraden.

PIFFELBERG.

By myn ziel niet!

MOLKUS.

Laat horen.

DE BARON.

De jonge lieden zyn nog hier in huis.

PIFFELBERG en MOLKUS.

Waar? waar?

DE BARON.

Ziet gy, daar is de eetzaal.

PIFFELBERG.

Nu?

DE BARON.

Daar zyn zy niet.

PIFFELBERG.

Verder, verder.

DE BARON.

En daar is de poederkamer.

MOLKUS.

Nu?

DE BARON.

Daar zyn zy ook niet.

PIFFELBERG.

Schurk! willen wy dan weten waar zy niet zyn?

DE BARON.

Geduld! geduld! waar zy niet zyn kunnen zy wel komen.

PIFFELBERG.

Gy denkt dierhalven dat zy...

DE BARON.

Ik heb horen fluisteren. Als alles in huis stil is wil de jonge heer haar in de poederkamer brengen.

MOLKUS.

In de poederkamer? Een schoone hinderlaag!

DE BARON.

Maar de freule wil niet: zy zegt het is daar zo donker, zo eenzaam.

PIFFELBERG.

Waar wil zy dan blyven?

DE BARON.

In de eetzaal.

PIFFELBERG.

Dan moet men daar loeren.

DE BARON.

Maar de jonge heer staat op de poederkamer.

MOLKUS.

Dan met men hier post vatten.

DE BARON.

Maar de freule stond op de eetzaal. Neen, zeide hy; ja, zeide zy; neen, ja; neen, ja.

PIFFELBERG.

Hagel en vuursteen! Wie kreeg eindelyk zyn' zin?

DE BARON.

Zie eens, ik denk zo, geeft wel acht: wanneer gy in de poederkamer gaat; en de freule komt daar niet...

MOLKUS.

Dan loeren wy vergeefs.

DE BARON.

Wel gezegd. Maar wanneer gy beiden in de eetzaal gaat, en de freule gaat in de poederkamer...

PIFFELBERG.

Dan zyn wy geknipt.

DE BARON.

Geraden. Maar wanneer een van u zich hier verbergt en de andere daar, dan kan zy u niet ontsnappen.

PIFFELBERG.

Bravo! My dunkt ik heb haar reeds.

DE BARON.

Houdt haar maar vast.

PIFFELBERG.

Wees onbezorgd.

MOLKUS.

Ik zal de eetzaal bezoeken.

PIFFELBERG.

Doe dat; en als ik gerucht hoor kom ik u te hulp.

MOLKUS.

Recht zo; de geëllieerde armee trekt een kordon.

Hy gaat in de eetzaal.

D E R T I E N D E T O O N E E L.

DE BARON, PIFFELBERG.

DE BARON.

Nu, voort in de poederkamer.

PIFFELBERG.

Geef my het licht mede.

DE BARON.

De Hemel beware ons! Als men licht zag kwam immers niemand 'er in.

PIFFELBERG.

Maar het spookt 'er toch niet?

DE BARON.

Ha! ha! ha! jonge meisjes komen 'er somtyds.

PIFFELBERG.

Jonge meisjes zyn ook niet altyd goede geesten.

Hy gaat binnen.

DE BARON.

Zo, zit nu mynentwege tot den helderen klaaren morgen.
(*Hy ziet op zyn horologie.*) Drie uren. Kruipt, kruipt,
gy looden uren! 'er zal een tyd komen dat ik met u door
de waereld dauwen zal.

V E E R.

VEERTIENDE TOONEEL.

DE BARON; MEVROUW BROMBACH, *bevreesd opkomende.*

MEVR. BROMBACH.

De Hemel zy dank! daar is licht. Hoor eens, goede vriend! is het hier in huis niet richtig?

DE BARON.

Hoe zo?

MEVR. BROMBACH.

Ik heb een gerucht gehoord.

DE BARON.

De katten.

MEVR. BROMBACH.

Ik heb ook eene gedaante gezien, een ysfelyk spook.

DE BARON, *stil.*

Dan heeft zy vermoedelyk in den spiegel gezien.

MEVR. BROMBACH.

Alle myne leden beven. Doe my de vriendschap en blyf by my.

DE BARON.

Gaarne, mevrouw! waar zou ik beter zyn dan by u?

MEVR. BROMBACH.

Gy hebt dan in 't geheel niets van myne dochter gehoord?

DE BARON.

Van uwe dochter?... Ja en neen.

MEVR. BROMBACH.

Gy haalt de schouders op? Spreek.

DE BARON.

Ik weet wel....

MEVR. BROMBACH.

Wat weet gy?

DE BARON.

Dat zy weggelopen is.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Ja, dat weet ik ook.

DE BARON.

De jonge lieden kwamen my op den trap tegen.

MEVR. BROMBACH.

En gy hebt hen niet tegengehouden?

DE BARON.

Indien ik alle menfchen zou tegenhouden die my op den trap tegen komen...

MEVR. BROMBACH.

Maar *mondieu!* gy zaagt toch wei...

DE BARON.

Wat zag ik? Eene jonge juffer met een' jong' heer: dat is in een herberg niets nieuws.

MEVR. BROMBACH.

Waar gingen zy. dan heen?

DE BARON.

Onder ons, ik geloof zy zyn nog in huis.

MEVR. BROMBACH.

Nog in huis? Goede vriend! ik geef u een drinkgeld, als gy maakt dat ik hen betrap.

DE BARON.

ô! Ik doe het gaarne om niet. Belyft gy maar in de eetzaal te gaan.

MEVR. BROMBACH.

Nu?

DE BARON.

Daar vindt gy aan de linkerhand eene deur, die naar een' langen gang leidt, waar eene lamp brandt.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Verder.

DE BARON.

Den gang gaat gy geheel ten einde, dan komt gy aan een' kleinen trap.

MEVR. BROMBACH.

Dien klim ik op.

DE BARON.

Geenszins, dien klimt gy af, en dan zyt gy in één's in den tuin.

MEVR. BROMBACH.

Wat doe ik daar?

DE BARON.

Wat u belieft.

MEVR. BROMBACH.

Domoor! maar waar vind ik dan myne dochter?

DE BARON.

Gy gaat dwars door den tuin, en laat de koeffal aan uw linkerhand leggen.

MEVR. BROMBACH.

Als ik een' os hebben moest had ik niet verr³ te zoeken.

DE BARON.

In den achtergrond ziet gy het washuis vlak voor u.

MEVR. BROMBACH.

Is zy daar?

DE BARON.

De Hemel bewaar' my!... maar naast het washuis....

MEVR. BROMBACH.

Nu, naast het washuis?...

DE BARON.

Is een mangelkamer.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Daar heeft zy zich verborgen?

DE BARON.

Misfchien.

MEVR. BROMBACH.

Eindelyk! Ik zal fchielyk een' mantel omdoen. Myn vriend! gy zult met my gaan.

DE BARON.

Zeer gaarne.

V T F T I E N D E T O O N E E L.

DE BARON.

Ik met u gaan, oude draak? Neen, ik heb geen lust my met u in de mestput te baden. Ik heb alle myne goede vrienden bezorgd: nu mogen zy zelven zien hoe zy uit elkander komen. *Hy zet het licht op de tafel en gaat heen.*

Z E S T I E N D E T O O N E E L.

MEVROUW BROMBACH *komt terug in een' bonten mantel.*

Daar ben ik weder... Nu, waar is de ezel gebleven? Zo waar, hy heeft my en zyn drinkgeld in de steek gelaten: het is toch om 't even, ik weet toch waar ik myne ontlopen deern zoeken moet. Eetzaal, gang, trap, tuin, koeftal, washuis, mangelkamer... Juist; zal ik het licht mede nemen, of hier laten? In de eetzaal is het wel donker; maar in den gang brandt eene lamp: beter fluip ik in het donker voort, en tred plotsling onder hen, als Peter de Groote onder de faamgezwoornen. Als my het spook maar niet tegen komt.

Zy gaat in de eetzaal.

Z E.

ZEKENTIENDE TOONEEL.

Na eene korte pozing hoort men MOLKUS roepen, die MEVROUW BROMBACH achter de schermen vasthoudt.

I MOLKUS.
k heb haar! ik heb haar!

MEVR. BROMBACH.
Help! help!

MOLKUS.
Wat help! Mama zal wel helpen, kom voort maar!
(Hy sloot met zyn' voet de deur open, terwyl hy mevrouw Brombach voortleept.) ik heb haar! ik heb haar!

MEVR. BROMBACH, hem herkende.
Molkus! wat komt u over? (Hy laat haar van schrik vallen.) Zyt gy weder bezopen?

MOLKUS.
Het schynt byna; ten minsten behekst.

AGTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, MOLKUS, PIFFELBERG,
LIZETTE.

PIFFELBERG, van binnen.
Ik heb haar! ik heb haar!

LIZETTE, van binnen.
Help! help!

MEVR. BROMBACH.
Wat is dat?

MOLKUS.
Hy heeft haar vast, als de duivel hem ook geen pots speelt.

PIFFELBERG, van binnen.
Streef zo veel gy wilt: ik laat u niet los. (Hy sloot met zyn'

zyn' voet de deur open, terwijl hy Lizette voortsteept.) Ik heb haar! ik heb haar.

Hy ziet wie hy heeft en laat haar van schrik vallen.

MEVR. BROMBACH.

Op welk een jagt zyt gy geweest?

PIFFELBERG.

Het schynt op de heksenjagt.

MEVR. BROMBACH.

Ik ben zeer verwonderd. Heb ik u niet alle drie uitgezonden? en vind ik u in huis? Myn onnozele heer Piffelberg! wat deedt gy in de poederkamer?

PIFFELBERG.

Ik was op de uitkyk.

MEVR. BROMBACH.

En gy, Molkus! wat deedt gy in de eetzaal?

MOLKUS.

Ik lag in de hinderlaag.

MEVR. BROMBACH.

En gy, onbeschaamd meisje?

LIZETTE.

Ik... ik wilde de blonde oplegfels verstellen, waarin mevrouw op het laatste bal een gat scheurde.

MEVR. BROMBACH.

In het donker blondes verstellen? Fraai! En gy, mynheer Piffelberg! schaamt gy u in 't geheel niet?

PIFFELBERG.

Waar voor dan? Dat de duivel hier in huis schuilhokje speelt?

MEVR. BROMBACH.

Is dat vriendschap in nood? Is dat liefde? In plaats van my-

myne dochter op te sporen, vind ik u met myne kamenier in eên' verdachten hoek!

PIFFELBERG.

Hagel en vuursteen! De duivel hale u en uwe dochter! ik ben de klucht al moede. Zodra ik een' voet hier in huis zet laat de fatan alle zyne booze geesten los. Daar komt een verdoemde kaerel en noemt my vader; een oud beest geeft zich voor myne *maitres* uit, en eindelyk daar ik de freule reeds vast had, verandert zy zich eensklaps in Lizette! is dat geen spektakel! Op den Bloksberg kan het niet doller toegaan. Neen, mevrouw! ik ben uw gehoorzaame dienaar: liever wil ik tusfchen de ruïnen van myn kasteel aard-appelen en raapen eten, dan in deze heksenfamilie trouwen.

NEGENTIENDE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, MOLKUS.

MEVR. BROMBACH.

Ach! ik arme, ongelukkige vrouw! myne dochter is weg-gelopen, myn minnaar loopt weg: alles, alles verlaat my!

MOLKUS.

Ik zie wel, de spion heeft ons misleid.

MEVR. BROMBACH.

Kom maar voort: ik weet waar Nancy verborgen is. Neem het licht, Molkus! volg my in den gang, in de koestel, in het washuis, in de mangelkamer....

MOLKUS.

De Hemel beware ons! Zy is zinneloos!

K

TWIN.

TWINTIGSTE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, MOLKUS; DE BARON
in zyne waare gedaante.

DE BARON *werpt zich voor mevrouw Brombach op
de kniën.*

Byf, mevrouw! en vergeef de liefde, die de oorzaak van
deze verwarring is.

MEVR. BROMBACH.

Wie zyt gy, mynheer? wat wilt gy van my?

DE BARON.

Ik ben de schaker uwer dochter.

MEVR. BROMBACH.

En gy waagt het my onder de oogen te komen?

DE BARON.

Sta my toe weder goed te maken wat ik misdreef. Ik
ben de baron van Wellinghorst, de éénige erfgenaam van
een ryk geslacht...

MEVR. BROMBACH.

Al waart gy de erfgenaam des keizers van Abysinië..

DE BARON.

Ik bemín uwe dochter; uwe dochter bemint my.

MEVR. BROMBACH.

In een klooster, tusfchen vier muuren, zal zy haare on-
gehoorzaamheid boeten.

DE BARON.

Neen, deze redere ziel kan niet altoos toornig zyn, de-
ze fchoone lippen dienen slechts om zegen uit te spreken.

MEVR.

MEVR. BROMBACH.

Wilt gy my door vleijery bedriegen? Voort, mynheer!

DE BARON.

Vergeving!

MEVR. BROMBACH.

Vloek!

DE BARON.

Ten minsten uwe dochter.

MEVR. BROMBACH.

Zodra ik haar den hals omgedraaid heb.

DE BARON.

Wilt gy my wanhopig maken?

MEVR. BROMBACH.

Ja, ja, mynheer! ik wilde dat gy uit wanhoop naar den duivel voert.

DE BARON.

Dat is u geen ernst.

MEVR. BROMBACH, *verachtelyk*.

Ik fcherts niet met kinderen.

DE BARON.

Uw kind? Ik ben dierhalven uw kind?

MEVR. BROMBACH.

Myn fatan zyt gy! Pak u weg!

DE BARON.

Ik sta niet eer op voor gy my uw schoone hand ten teken van vergeving reikt.

MEVR. BROMBACH.

Dan blyft gy liggen tot den jongsten dag.

DE BARON.

Goed, mevrouw! dan blyf ik liggen tot de zon verduistert, en de aarde zich uit haare naven rukt.

148 DE VERWARDE SCHAKING,

MEVR. BROMBACH.

: Spaar uwe grootpraak: nooit zal ik myne dochter eên man geven, die een onschuldig kind van haare eer beroofde.

DE BARON.

Van haare eer?

MEVR. BROMBACH.

Die myne zwarte hairen met kommer en schande bedekken wilde.

DE BARON.

Met schande, mevrouw?

MEVR. BROMBACH.

Gy zult my toch niet willen overreden dat het voor een jong meisje eene eer zy midden in de nacht met een jongen knaap weg te lopen, en zich met hem te verbergen, de Hemel weet waar!

DE BARON.

Gy doet my onrecht: freule Nancy is in bewaring van een' eerbaar' oud' man, myn hofmeester.

MEVR. BROMBACH.

Zo? een heerlyke hofmeester!

DE BARON.

Hy zelf zal u betuigen dat de eer en onschuld uwer dochter onaangeroerd is gebleven, dat ik haar degantsche nacht niet eens durfde zien. (*Hy springt op en opent de deur van syn kamer.*) Kom, Nancy! kom, lieve heer Felix! helpt my het harde moederhart vermurwen...

E E N.

EEN-EN-TWINTIGSTE TOONEEL.

MEVROUW BROMBACH, DE BARON, MOLKUS,
LIZETTE, NANCY, FELIX.

MEVR. BROMBACH, *schreeuwende.*

Ach! myn man!

FELIX.

Alle duivels! myne vrouw!

MEVR. BROMBACH.

Zyt gy het, Karel?

FELIX.

Zyt gy het, Salom?

DE BARON.

Wat zal dat wezen?

FELIX.

Zyt gy dan niet dood?

MEVR. BROMBACH.

Helaas! neen.

LIZETTE, *stil.*

Een teder tooncel van herkenning!

MEVR. BROMBACH.

Heb ik u niet in alle nieuwspapieren laten indagen?

FELIX.

Ben ik u niet overal uit den weg gegaan?

LIZETTE, *stil.*

Nu heeft zy toch eindelyk een' man.

DE BARON, *tegen Felix.*

Verfta ik wel? Is mevrouw uwe gemalin?

FELIX.

Helaas! ja.

NANCY.

Lieve moeder! is deze heer myn vader?

MEVR. BROMBACH.

Helaas! ja.

LIZETTE.

Hoe hartroerend en stichtelyk!

NANCY, *Felix omhelzende.*

Myn vader! welke onverwachte vreugd!

FELIX.

Goed kind! ja, gy helpt my de tegenwoordigheid uwer moeder dragen.

DE BARON.

o Nu zyn wy in ééns gered! Lieve heer Felix! uit uw mond wacht ik myn vonnis.

FELIX.

Ja, lieve Frits! het meisje zy uwe vrouw; ik ken uw hart: de wyn bruischt nog; maar hy is goed. Lieve Nancy! gy zult, wel is waar, dikwyls geduld met hem moeten hebben....

NANCY.

Ik wil wel geduld hebben, lieve papa!

MEVR. BROMBACH.

Zeer wel, Karel! gy kunt doen wat gy wilt: zy is uwe dochter: maar zo gy denkt dat ik ooit weder uwe vrouw worden zal, dan bedriegt gy u. Ik heb u in alle nieuwspapieren laten indagen, en gy zyt wegens opzettelyke verlating, gelyk de advokaaten het noemen, wettig van my gescheiden geworden; de rechters hebben twaalf vellen daarvan vol geschreven en een groot zegel daar onder gedrukt.

FELIX.

Ik heb niet het geringste daartegen in te brengen. Trouw mynentwege nog drie mannen en laat u nog driemaal van hen scheiden; wat gy van myn vermogen geniet, moogt gy behouden, om de lieve dochter die gy my geschonken hebt.

MEVR. BROMBACH.

Wy kunnen dierhalven, zonder ons te generen, in gezelschappen elkander ontmoeten?

FELIX.

o Ja!

MEVR. BROMBACH.

En ik zal nooit melden wat ik om u geleden heb.

FELIX.

Ik ook niet.

MEVR. BROMBACH.

Dan wil ik ook, *mes chers enfans!* myn' zegen u niet langer weigeren.

FELIX.

God zegene u! en met traanen in myne oogen bezweer ik u, neemt een voorbeeld aan uwe ouderen.

DE BARON.

Dierbaare Nancy! gy zyt de myne!

NANCY.

Lieve vader!

FELIX.

Thans, kinderen! moet ik u scheiden. Gy, Nancy! ga met uwe moeder; en gy, Frits! kom met my.

NANCY.

Ik ben in 't geheel niet slaperig.

DE

DE BARON.

Ik ook niet.

FELIX.

Morgen, kinderen! morgen zullen uwe wenschen be-
kroond worden. Goede nacht, mevrouw!

MEVR. BROMBACH.

Goede nacht, mynheer!

DE BARON.

Slaap wel, lieve Nancy!

NANCY.

Slaap wel, lieve Frits!

Allen groeten zich onderling en gaan in hunne kamers.

L A A T S T E T O O N E E L.

LIZETTE, MOLKUS.

MOLKUS.

Een grappig geval!

LIZETTE.

Nu, Molkus! gy wilde my gisteren avond trouwen?

MOLKUS.

Ik was dronken.

Hy vertrekt.

LIZETTE.

Zo? en is de jonge heer ook dronken? Dan vrees ik
zal hy in vier weeken den roes uitgeslapen hebben.

E I N D E.

